

TIRA IQEDDSEN

Asargeb

n Yeccu Lmasih

Aweḥḥi Ameqqran
i
umazan Yuḥanna
di tegzirt n Patmus

Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasiħ (Řeahd n Jdid s Trifit - s tira n tlatinit)

English Title: The Good News of Jesus Christ
(The New Testament in Tarifit - Latin script)

ISBN/EAN 978-90-807288-2-0

Amsawađ d iniymisen: www.tarifit.info

ver. 1.2

© 2009 DHIMH Multimedia

All rights reserved. Free and unlimited reproduction and distribution of this publication in whatever form is permitted if it serves the interest of the spread of the Good News of Jesus Christ, on the condition that the contents of this publication will not be changed and this same and complete copyright notice will be included and on the condition that its distribution does not serve any commercial purpose.

Marra řħuquq twađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a eawed s eřam kuř ibriden u s marra tiřelli, mařa man aya ittiři di řtwee n uwezzee n Řexbar Aşebħan n Yeccu Lmasiħ maca nnebřa abeddeř n min dayes. Ittxeřř ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi řjihet n řħuquq am ittxeřř eawed belli awezzee nnes ad yiři nnebřa arbeħ d usebbeb.

Asargeb n Yeccu Lmasih i Yuḥanna

Tamezwarut

1 ¹Asargab n Yeccu Lmasih i d as iwca Arebbi, ḥima ad isscen i isemyan nnes min i ya imsaren deyya uca issargeb it am t issekk x ufus n lmalak nnes i ismey nnes Yuḥanna. ²Wanita iched marra min izra zeg wawař n Arebbi uřa zi chadet n Yeccu Lmasih, ³Sseed n wenni iqqaren d yinni ittesřan awařen n ukacaf-a uca ad tťfen di min dayes itwarin. Aqqa řweqt tiweđ-d.

Aseğem s yisem n wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ya yasen

⁴Yuḥanna, i sebea n tmesmunin di Asiya: nniemet akidwem d řehna zeg wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ya yasen uřa zi sebea n arruḥat inni iğan zzat i řearc nnes, ⁵u zi Yeccu Lmasih, acehhad ařdiq, amenzu zeg imettinen d ameqqran n ijeğiden n tmurt, wenni i d aney ixsen uca i d aney ifekken zi ddnub nney s idammen nnes. ⁶Aqqa yarr aney d ijeğiden d ikehhanen yar Arebbi Babas, i netta ad yares yiři ueuđi d řřulřa i řebda qaε. Amin! ⁷Xzar, netta ad d yas ak-d iseynuten, kuř tiřť ad t țzar, uřa řa d inni i t issnuqqben. Marra tiqebbař n ddunnit ad xas wtent ayejdur. Wah, amin! ⁸Necc d Alfa d Umeqa iqqar Sidi Arebbi d wenni iğan d wenni tuya d wenni i d ya yasen d Amzemmar x marra min iğan.

Beddu n řewḥiy n Arebbi i Yuḥanna: tamezra n Lmasih

⁹Necc d Yuḥanna, umatwem d umeacar nwem di řeḥřart d tgeldit d řřbar n Yeccu, tuya-yi di tegzirt qqaren as Batmus di tťweε n wawař n Arebbi d chadet n Yeccu. ¹⁰Iwđa-d xafi Arruḥ deg wass n Arebbi uca sřiy awarni ayi ict n tmijja tejhed amecnaw řbuq, ¹¹teqqar “Necc d Alfa d Umeqa d Amezwaru d Aneggaru. Min tettwařid, ari t deg ij n wedlis, ssekk it-id i sebea n tmesmunin tinni iğan di Asiya, yar Afasus, yar Smirna, yar Birgamun, yar Tiyatira, yar Sardis, yar Filadelfiya uca yar Layudikiya.” ¹²Xenni nqeřbey ḥima ad zarey wenni i yari-d issawařen. Ařami nqeřbey, zřiy sebea n řeqnadeř n wurey ¹³uca di řwest n řeqnadeř iijen amecnaw Mmis n bnadem, tuya yarđ ca n warruđ ittakkwađ as ař idaren, yares ij n webyas n wurey x idmaren

¹⁴uca azeğif d ucuwwaf nnes tuya-ten d icemrañen am tađuft tacemrač am wedfeř uca titťawin nnes am iħudaq n tmesi, ¹⁵iđaren nnes am nnħas yareqqen axmi t zewyen deg ufarran uca tmijja nnes am řħess n waťtas n waman. ¹⁶Tuya ħares deg ufus nnes afusi sebēa n itran uca zeg uqemmum nnes itteffey-d zzayes ssif iqdeē s tnayen n wudmawen uca ayembub nnes ittceđiđiħ amecnaw tfuct s jjeħd nnes. ¹⁷Ařami t zriy, wđiy as ħar iđaren nnes axmi mmutey uca netta issars xafi afus nnes afusi, inna ayi “War tteggwed! Aqqa necc d Amezwaru d Aneggaru. ¹⁸Necc d wenni iddaren! Necc tuya mmutey, u xzar, aqqa necc d wenni iddaren i řebda qae, amin! Aqqa ħari tisarutin n řaxart d řmewt. ¹⁹Ari min teźrid d min iğan d min i ħa imsaren awarni man aya. ²⁰Aqqa da ssirr n sebēa n itran i teźrid deg ufus inu afusi d sebēa n řeqnadeř n wurey: sebēa n itran aqqa-ten d lmalakat n sebēa n tmesmunin uca sebēa n řeqnadeř i teźrid aqqa-tent d sebēa n tmesmunin.”

I tmesmunt di Afasus

2 ¹“Ari i lmalak n tmesmunt di Afasus ‘Ammu iqqař wenni ħar iğa sebēa n itran deg ufus nnes afusi, wenni igguren di řwest n sebēa n řeqnadeř n wurey: ²Necc ssney řexdayem nnek d tamara nnek d ššbar nnek, belli war tzemmarad ad tħemřed inni ieffnen uca tqeğbed inni itteggēn ixef nsen d imazanen, maca war ġin ca uca tufid ten d ayt n bu-ixarriqen. ³Cek tšebbared uca teksid armeħ x ssibbet n isem inu u war tuħiřed ca. ⁴Maca ħari xak ca, belli tejjid tayri nnek tamezwaru. ⁵Eqeř manis-d tewđid uca tub, xenni egg řexdayem nnek timezwura! Mařa war iği amenni, ad ħarek-d asey deħya, ad ksiy řqendiř nnek zeg wemcan nnes, mařa war tubid ca. ⁶Maca man aya tiwđed, aqqa tcarrhed řexdayem n ayt n Inikulayiten, tinni carrhey necc eawed. ⁷Wenni ħar iğa imezzuyen ad iseř min iqqař Arruħ i tmesmunin. Wenni i ħa iyellben ad t ssecey zi tcejart n tudart i iğan di řwest n jjenet n Arebbi.’ ”

I tmesmunt di Smirna

⁸“Ari i lmalak n tmesmunt di Smirna ‘Ammu iqqař wenni d Amezwaru d Aneggaru, wenni immuten uca idweř-d iddar eawed: ⁹Aqqa-yi ssney řexdayem nnek d řeħřart d weźrađ nnek, qae amenni cek tetejjared, u aqqa-yi ssney mammec daywem tteceqqafen inni

ittarran ixef nsen d Udayen, maca nitni war ġin ca d Udayen, maca d asinagug n Cçiṭan. ¹⁰War tteggwed ca zi min i ya twaēddbed. Aqqa ibṛis ad inḍar ca zzaywem di řehbes, ħima ad twajarrbem. Ad ħarwem tiři řehṣart n ēecra n wussan. Iṛim d iṣḍiqen aṛ řmewt, řexdenni ad ac wcey tamrist n tudart. ¹¹Wenni ħar iġa imezzuġen ad iseṛ min iqqar Arruḥ i tmesmunin! Wenni i ya iḡellben war d as-d tettiwi ca txessart zi řmewt wiss tnayen.’ ”

I tmesmunt di Birgamun

¹²“Ari i lmalak n tmesmunt di Birgamun ‘Ammu iqqar wenni ħares ssif iqḍeē x tnayen n wudmawen: ¹³Necc ssneġ mani tzeddyed, diha ħar mani ittbedda řearc n Cçiṭan. Aqqa teṭṭfed deg isem inu uca war tenkared ca liman dayi uṛa deg wussan umi tuḡa Antibas, acehḥad aṣḍiq inu, itwaney ħarwem ħar mani izeddey ibṛis. ¹⁴Maca ħari xak ca, aqqa ħarek dinni inni ittetiṭfen deg useṛmed n Balēam, wenni tuḡa isseṛmeden i Balak mammec i ħa inḍar ict n tēenkriṭ i ayt n Israyil ħima ad ccen zi min ħarṣen i laṣnam uca ad qeḥḥben. ¹⁵Yarek din ēawed inni ittetiṭfen di tyuri n Inikulayiten, min carrhey. ¹⁶X uyenni tub! Maṛa war iġi amenni, ad ħarwem-d aseṡ deġya, ad kisen menyeġ s ssif n uqemmum inu. ¹⁷Wenni ħar iġa imezzuġen ad iseṛ min iqqar Arruḥ i tmesmunin. Wenni i ya iḡellben ad as sseceġ s ‘manna’ innufaren uca ad as wcey ij n weḡru d acemṛaṛ, itwari xas isem n jdid, war t issin ḥed mġir wenni t iqebbṛen.’ ”

I tmesmunt di Tiyatira

¹⁸“Ari i lmalak n tmesmunt di Tiyatira ‘Ammu iqqar Mmis n Arebbi wenni ħar iġa tiṭṭawin am iḥudaq n tmesi d iḍaren nnes am nnḥas yareqen: ¹⁹Necc ssneġ řexdayem nnek uṛa d tayri d tsexxart d liman d ṣṣbar nnek, aqqa řexdayem nnek tineggura imġaren x tmezwura. ²⁰Maca ħari xak ca, aqqa tejjid tameṭṭut Izabil i iqqaren belli nettat d tamkacaft, tesseṛmad uca tessyeḡkwa isemyan inu ħima ad qeḥḥben uca ad ccen min itwaḡarṣen i laṣnam. ²¹Aqqa wciy as ca n řweqt ħima ad tetub, maca nettat war teks ca ad tetub zi tuqeḥbit nnes. ²²Xḡar, ad tt yeḍṛeġ di tassut n imeḥṛac uca inni akis izennan ad ten nedhey di řehṣart tameqqrant maṛa war tuben ca zi řexdayem nsen. ²³Tarwa nnes ad ten wtey s řmewt uca marra

timesmunin ad fehment aqqa necc d wenni iqeğben tiyzeřt d wuř uca ad awem wcey kuř ijjen x řehsab n řexdayem nnes. ²⁴Maca i kenniw, inni iqqimen di Tiyatira inni war ęar ięi ca taęuri-ya uca war ssinen umi qqaren nitni 'řaęay n Ccięan', ad awem inię, necc war xawem ttdarraceę ca taęrart nneęnit. ²⁵Maca min ęarwem, řřfem dayes ař i d ęa yaseę. ²⁶Marra wenni i ęa iyellben d wenni i ęa iřřfen di řexdayem inu ař aneggaru 'ad as wceę řřulřa x řegnus ²⁷uca ad ten yarwes s uzeęađ n wuzzař, ad twarzen am řebđie n řřaxt', am mammec necc t řřfey eawed zi Baba ²⁸uca ad as wceę itri n řefjar. ²⁹Wenni ęar ięa imezzuęen ad iseř min iqqar Arruę i tmesmunin!' "

I tmesmunt di Sardis

3 ¹"Ari i lmalak n tmesmunt di Sardis 'Ammu iqqar wenni ęar ięa sebea n arruęat n Arebbi d sebea n itran: Necc ssneę řexdayem nnek, aqqa isem nnek iddar, maca cek temmuted. ²Ĥđa, sejhed min iqqimen min igęuren ad itwahellek. Aqqa ufię řexdayem nnek war kemmřent ca ęar Arebbi. ³X uyenni eęeř mammec teřřfed d mammec teřřid uca řřfem dayes, tub! Maca mařa war teęđid, ad d aseę am uceffar, war tessined ca di man tasaęeet i xak ęa beddeę. ⁴Maca ęarwem ca n ismawen di Sardis, inni war issxemjen ca arruđ nsen uca nitni ad uyuren akidi s warruđ acemřař, minzi nitni sdaheęen t. ⁵Wenni i ęa iyellben ad yarđ arruđ acemřař. Eemmarř ad kkseę isem nnes zeg wedlis n tudart, maca ad cehdeę isem nnes zzat i Baba d lmalakat nnes. ⁶Wenni ęar ięa imezzuęen ad iseř min iqqar Arruę i tmesmunin!' "

I tmesmunt di Filadilfiya

⁷"Ari i lmalak n tmesmunt di Filadilfiya 'Ammu iqqar Umqeddas wenni d tidett d wenni ęar ięa tsarut n Dawud d wenni i ęa yarezmen, xenni uřa d ijjen mma ad ibelleę, d wenni i ęa ibelleen, xenni uřa d ijjen mma ad yarzem: ⁸Necc ssneę řexdayem nnek. Aqqa ggię zzatec ict n tewwart tarzem uřa d ijj war izemmar ad tt ibelleę, minzi jjeđd nnek d ameęyan, qae amenni teęđid awař inu uca war tenkared ca isem inu. ⁹Aqqa ad wceę ca zeg usinagug n Ccięan, inni iqqaren aqqa nitni d Udayen, maca nitni war ģin ca amenni, maca nitni ssxarriqen. Ad ten arreę ad ac wđan ęar iđaren nnek ģima ad ssnen belli necc sseizzeę cek, ¹⁰minzi aqqa cek teęđid awař inu n řřbar, x uyenni ad

xak ḥḍiḡ ɛawed zi tsææet n ujarreb tenni i d ɣa yasen x tmurt marra i ujarreb n inni izeddyen x tmurt. ¹¹Necc ad d aseɣ deɣya. Ttɛf di min ɣarek ḥima uɣa d ijj war d ac ittekkes ca tamrist nnek. ¹²Wenni i ɣa iyellben ad t ggeɣ d abilar di taddart iqeddsen n Arebbi inu uca war zzayes itwammeksi ɛemmarɣ uca ad xas ariɣ isem n Arebbi inu d yisem n tendint n Arebbi inu, Urcalim n jdid tenni i d ɣa ihwan zeg ujenna zi Arebbi inu, uɣa d isem inu n jdid. ¹³Wenni ɣar iɣa imezzuyen ad iseɣ min iqqar Arruḥ i tmesmunin.’ ”

I tmesmunt di Layudikiya

¹⁴“Ari i lmalak n tmesmunt di Layudikiya ‘Ammu iqqar wenni umi itwaɣaya ‘Amin’, acehhad aɣdiq d tidett, wenni d beddu n marra min d ixɣeq Arebbi: ¹⁵Necc ssney řexdayem nnek, belli cek war tesmiḍed war tthemmid. Mři i ɣa tesmeḍed niɣ tthemmid! ¹⁶X uyenni, umi cek temɣuded, war tthemmid war tesmiḍed, ad xak ssusfey zeg uqemmum inu. ¹⁷Minzi cek teqqared ‘Necc ɣari agra uca immarni-d ɣari wagra, war d ayi ittxeɣši walu’, uca war tessined ca belli cek di řeyben d řeḥwej, aqqa cek d amezɣuḍ d adaryaɣ d æaryan. ¹⁸Ad cek neɣḥey maḥend ad xafi tesɣed wureɣ iqquren ikkin timessi ḥima ad tdewɣed d bu agra, uɣa d arruḍ d acemɣaɣ ḥima ad tarḍed, war teḍhar ɛad řefḍiḥet n tuæaryent nnek, uɣa d ddhen i tiṭṭawin nnek ḥima ad tmesḥed tiṭṭawin nnek, ad twaɣid. ¹⁹Kuɣ ijjen wenni sseizzey, ttwebbxey t, ttseggdeɣ t. Egg řbaɣ, tub! ²⁰Aqqa da, necc beddeɣ ɣar tewwart, ssqarqubey. Maɣa ḥed iseɣ i tmijja inu, ad yarzem tawwart, necc ad ɣares adfey uca ad kis munsweɣ d netta akidi. ²¹Wenni i ɣa iyellben ad as wceɣ ḥima ad iqqim akidi x řæarc inu amecnaw necc ɣellbey uca qqimeɣ ak-d Baba x řæarc nnes. ²²Wenni ɣar iɣa imezzuyen ad iseɣ min iqqar Arruḥ i tmesmunin.’ ”

Řæarc deg ujenna

4 ¹Awarni man aya zriɣ ict n tewwart tarzem deg ujenna uca tmijja tamezwarut i sřiɣ am ij n řbuq i ɣari-d issawaɣen, tenna “Gaæed da uca ad ac ssecney min ittxeɣɣ ad imsar awarni man aya.” ²Řexdenni ireḥḥef ayi-d Arruḥ. Aqqa da, ij n řæarc ibedd deg ujenna, tuɣa iqqim xas ijjen. ³Tifras n wenni tuɣa xas iqqimen amecnaw aɣru n yasbis d sardwan. Tiwwa i řæarc tuɣa din ict n tesɣit n wenɣar, udem nnes

idhar amecnaw *azru n smiralda*. ⁴Quwwaren as i řearc arebea u eecrin n řekrasi n řearc uca arebea u eecrin n imyaren tuya qqimen x řekrasi n řearc, arđen arruđ acemřař, řarsen x uzeřif timrisin n wureř. ⁵Zi řearc nni ccaten zzayes assamen d wajjajen d tmijjawin. Zzat i řearc areqqent sebea n iřefdawen, tina d sebea n arruřat n Arebbi. ⁶Yar zzat n řearc tuya din amecnaw řebřar n zzaj axmi d *azru n kristal*. Di řwest n řearc d min d as-d innden, tuya din arebea n imeddaren, eemmaren s tiřřawin marra řar zzat d đeffar. ⁷Ameddar amezwaru yarwes deg wayrad, wiss tnayen deg ueejmi (*niř ayenduz*), wiss třata tuya ayembub nnes axmi n bnadem uca wiss arebea yarwes deg unedđiw iřřawen. ⁸Arebea n imeddaren kuř ijjen weřdes zzaysen řares setta n wafriwen, eemmaren s tiřřawin řar barra d daxeř u třřayan ass d ģiřet nnebřa abeddi, qqaren “Amqeddas, amqeddas, amqeddas d Sidi Arebbi Amzemmar x marra min iřan d wenni tuya d wenni iřan d wenni i d řa yasen.” ⁹Uca xmi i řa wcen imeddaren aeuři d ccan d uqadi i wenni iqqimen x řearc, i wenni iddaren i řebda, ¹⁰xenni arebea u eicrin n imyaren ad wđan řar tmurt řar zzat n wenni iqqimen x řearc, ad ssejden i wenni iddaren i řebda qaε uca ad ssarsen timrisin nsen řar zzat i řearc, qqaren ¹¹“Cek, a Sidi Arebbi nney, a Amqeddas, tesdaheğed aeuři d ccan d jjeħd, aqqa d cek i iggin marra min iřan, aqqa man aya zzayek i iřa uca zzayek i itwagg.”

Adlis itwannđen d Izmar

5 ¹Uca řriř deg ufus afusi n wenni iqqimen x řearc ij n wedlis itwannđen, tuya xas tira řar daxeř d barra, uca *adlis* tuya itwacemmee s sebea n icemmiēen. ²Uca řriř ij n lmalak ijħed, ittřaya s jjeħd “Man wen isdaheğen ad yarzem adlis-a uca ad ikkes icemmiēen nnes?” ³Uca uřa d ijj deg ujenna niř di tmurt niř sadu tmurt izemmar ad yarzem adlis-a niř ad dayes ixřar. ⁴Necc ruř ařřas umi war ufin wi isdaheğen ad yarzem adlis-a řima ad zzayes iřar niř ad dayes ixřar. ⁵Uca ijjen zeg imyaren inna “War ttru ca! Xřar, ayrad zeg ayt n Yahuda zeg uřwar n Dawud, aqqa iřelleb řima ad yarzem adlis-a d sebea n icemmiēen nnes.” ⁶Uca řriř řar řwest n řearc d arebea n imeddaren uca di řwest n imyaren ij n izmar ibedd, igga axmi d tayarřt. Netta řares sebea n waccawen d sebea n tiřřawin, nitni d sebea arruřat n Arebbi inni itwassekken řar

ddunnit tmun. ⁷Aqqa netta yusi-d uca iksi adlis itwannnden zeg ufus afusi n wenni tuya iqqimen x řearc. ⁸Ařami itřef adlis itwannnden, wđan-d arebea n imeddaren d arebea u eecrin n imyaren řar tmurt zzat i izmar, marra idsen řarsen harbat d řřbařa n wurey ccurent s řebxur marra, man aya d tizařitin n imqeddasen. ⁹Uca yennjen ij n izři n jdid “Cek tesdaheğed ad teksid adlis itwannnden, ad tekkxed icemmiēen nnes minzi cek tetwayarřed uca s idammen nnek tesyid aney i Arebbi zi kuř taqbič d iřes d weydud d řgens. ¹⁰Cek tarřid ten d ijeğiden d ikehhanen i Arebbi, ad řekmen x tmurt.” ¹¹Xenni zřiy uca sřiř tmijja n wařtas n lmalakat nnđent i řearc d imeddaren d imyaren uca tuya-ten eecra ařaf di eecra n řuřuf d ařef di řuřuf, ¹²třayan s tmijja ijehden “Izmar wenni itwayarřen isdaheğ ad itřef jjeħd d wagra d tiřit d tzemmar d ccan d ueuği d usemyar!” ¹³Uca marra wi iğan deg ujenna u x tmurt d sadu tmurt u x řebřar, qae min iğan daysen, sřiř asen, qqaren “Asemyar d ccan d ueuği d řřultřa ad iřin i wenni iqqimen x řearc u i izmar i řebda qae.” ¹⁴Uca arebea n imeddaren qqaren “Amin!” Imyaren wđan-d řar tmurt, sejdēn.

Sebea n icemmiēen

6 ¹Uca zřiy belli izmar ifsi **acemmiē amežwaru** zi sebea n icemmiēen nni uca sřiř iijen zi arebea n imeddaren iqqar s tmijja am wajjaj “As-d, xzar!” ²Xenni zřiy ij n uyis d acemřarř d wenni xas inyin řares ij n řqewř. Wcin as ict n temrist uca netta iffeř-d am ittřellab uca řima ad iřelleb. ³Ařami yarzem **acemmiē wiss tnayen**, sřiř i umeddar wiss tnayen, iqqar “As-d, xzar!” ⁴Uca yusi-d uyis nneđni, tuya d azeggway am tnessi uca wenni xas inyin, ggin t řima ad iksi řehna x tmurt, řima ad kkaren iwdan, ad řarřen i wayawya uca wcin as ij n ssif imyār. ⁵Ařami yarzem **acemmiē wiss třata**, sřiř i umeddar wiss třata iqqar “As-d, xzar!” Uca zřiy ij n uyis d abarcan uca wenni xas inyin řares ij n řmizan deg ufus. ⁶Di řwestř n arebea n imeddaren sřiř axmi ca n tmijja teqqar “Ijj n řmud (=litru) n yirden s ijj n ddinar d třata n řemdud n yirden s ijj n ddinar. Yar zžect d binu war ten ttđiyyiēem ca!” ⁷Ařami yarzem **acemmiē wiss arebea**, sřiř i tmijja n umeddar wiss arebea teqqar “As-d, xzar!” ⁸Uca zřiy ij n uyis d asnabi (=awray aceřcař - awray adardas) uca wenni xas inyin, qqaren-as ‘řmewt’ uca teđřar it řaxart. Temmewc asen i nitni řřultřa x ijj n arbee n tmurt řima ad nyen s ssif,

s řaz, s řmewt u s řewħuc n tmurt. ⁹Ařami yarzem **acemmie wiss xemsa**, řziř sadu uealtar řeemur n yinni itwanyen di řťwee n wawař n Arebbi uca di řťwee n chadet i tuřa řarsen, ¹⁰řařan s jjeħd “A řħakem amqeddas d bab n tidett, meřař i řa teqqimed war řħekmed, war řťneqmed ca i idammen nney zeg inni izeddyen di tmurt?” ¹¹Uca wcin asen, marra ijj-ijj, řeēbayat d ticemřařin, nnan asen belli ad areyyħen drus ař i řa kemmřen isemyan nneđni d wawmaten nsen, inni i řa itwanyen eawed am nitni. ¹²Uca řziř, ařami yarzem **acemmie wiss setta**, řexdenni imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran. řfuct tedweř d tabarcant am ict n txancet n wecđan uca taziri tmun tegga am idammen ¹³uca itran n ujenna wđan-d řar tmurt am iqurrae zeg wartu xmi t-id iyeťťeř ij n usemmiđ d ameqqran. ¹⁴Ajenna immeksi am ij n urrullu n wedlis, nneđen t uca marra idurar d tegzirin twakksen zeg imucan nsen. ¹⁵Ijeğiden n tmurt d imeqqranen d aytbab n wagra d yinni d ikumandaren x wařef d yinni řarsen tizemmar d kuř ismey d řħurr, aqqa nitni ssuffaren ixef nsen deg ifran u jar řejruf n idurar, ¹⁶nnan i idurar d řejruf “Wđam-d xaney, ffarem aney zeg wudem n wenni iqqimen x řeac u zi lřađab n izmar, ¹⁷minzi ass ameqqran n lřađab nnes aqqa yusi-d, man wen izemmaren ad iedu?”

Acemmie n Arebbi iddaren

7 ¹Awarni man aya řziř arebea n lmalakat beddent řar arebea n řyemmura n tmurt, řťfent arebea n isemmiđen n tmurt, ĥima war ittřuđi usemmiđ uřa x řbarr uřa x waman niř x ca n tcejřart. ²Uca řziř ij n lmalak nneđni yuři-d manis d tneqqar řfuct, aqqa řares acemmie n Arebbi iddaren uca iřařa s jjeħd i arebea n lmalakat tinni umi temmewc tzemmar ĥima ad ssexsarent tamurt d waman, ³iqqar “War řťssexsarent tamurt uřa d aman uřa d ticejjura ař i řa negg acemmie x tenyart n isemyan n Arebbi nney.” ⁴Uca sřiř řqedd n inni itwacemmēen, meyya u arebea u arebein n ařaf aqqa itwacemmēen zi marra tiqebbař n Israyil

⁵teneac ařaf zi teqbič n Yahuda, teneac ařaf zi teqbič n Rubin,

⁶teneac ařaf zi teqbič n Gad, teneac ařaf zi teqbič n Acir,

teneac ařaf zi teqbič n Naftali, teneac ařaf zi teqbič n Manassa,

⁷teneac ařaf zi teqbič n Simean, teneac ařaf zi teqbič n Lawi,

tenεac ařaf zi teqbič n Isakkar, ⁸tenεac ařaf zi teqbič n Zibulun, tenεac ařaf zi teqbič n Yusef, tenεac ařaf zi teqbič n Binyamin.

Abarru n řyaci zi kuř řgens

⁹Awarni man aya aqqa zřiy ij n ubarru n řyaci zi kuř řgens d tqebbař d weyduđ d iřsawen uřa d ijj war izemmar ad ten ifarz. Nitni bedden zzat i řearc d yezmar, arđen řeebayat d ticemřařin uca řarsen tiseđwin n tini deg ifassen nsen. ¹⁰Ttřayan s jjeħd “Asenjem ittiři i Arebbi nney wenni iqqimen x řearc u i izmar.” ¹¹Uca marra lmalakat nnđent-id i řearc uřa d imyaren d arebea n imeddaren, uca ađaren řar tmurt s wudmawen nsen qibač i řearc, sejden i Arebbi, ¹²nnan “Amin! Asemyar d ueuđi d tiyt d uqadi d ccan d jjeħd d tzemmar i Arebbi nney i řebda qaε. Amin.” ¹³Xenni yarr-d iijen zeg imyaren nni, inna ayi “Min enan nitni iwdan-a yardeñ řeebayat d ticemřařin, manis d usin?” ¹⁴Necc nniy as “A Sidi inu, cek issnen.” Inna ayi “Ina aqqa usin-d zi řeřřart tameqqrant. Nitni řebben řeebayat nsen uca arrin tent d ticemřařin deg idammen n izmar. ¹⁵X uyenni nitni bedden zzat i řearc n Arebbi uca xeddmn as ass d řiřet di taddart iqeddsen nnes. Uca wenni iqqimen x řearc ad xasen iwwet aqıđun nnes. ¹⁶War iqqim εad ad řužen niy ad fuden, war ten tettqeddi uřa d tfuct uřa d ict n jjurret n řeřmu, ¹⁷minzi izmar i ibedden di řweř n řearc ad ten yarwes, ad ten indeh řar tařawin n waman n tudart uca Arebbi ad asen imseř kuř ametřa zi tiřřawin nsen.”

Acemmiε wiss sebea

8 ¹Ařami yarzem **acemmiε wiss sebea**, ajenna tuya yarsa εřařař azyen n tsaεet. ²Uca zřiy sebea n lmalakat tinni beddent zzat i Arebbi uca immewc asent sebea n řebwaq. ³Aqqa ij n lmalak nneđni yusi-d, yuyur ad ibedd řar uealřar s ict n teqduřt n wurey i řebxur. Wcin as ařřas n řebxur řima ad t iwehheb ak-d tzařitin n marra imqeddasen x uealřar n wurey qibač i řearc. ⁴Uca ddexxan n řebxur ak-d tzařitin n imqeddasen tuya ittgaεεad zeg ufus n lmalak i ibedden qibač i Arebbi. ⁵Xenni lmalak iksi taqduřt n řebxur, iccur itt s tmessi zeg uealřar uca inđar itt řar tmurt uca usin-d wajjajen d tmijjawin d wassamen d wenhezzi n tmurt.

Sebea n řebwaq

⁶Uca řezment sebea nni n lmalakat tinni řar ięa sebea n řebwaq řima ad daysen řudent. ⁷Xenni **lmalak amezwaru** iřud di řbuq nnes uca tewđa-d tebrurri d tmesi x tmurt, xeęđent ak-d idammen uca ict n tuřut n tmurt d ict n tuřut n tcejjura tuya tetwassecmeđ uca marra řeřtic aziza tuya tetwassecmeđ. ⁸Xenni **lmalak wiss tnayen** iřud di řbuq nnes uca ca n tmesřact am wedrar ameqqran icemmđen, immenđar di řebřar uca ict n tuřut n řebřar tedweř d idammen, ⁹u ict n tuřut n lřayawanat inni iddaren di řebřar mmuten d ict n tuřut n iyarruba tareddeę. ¹⁰Xenni **lmalak wiss třata** iřud di řbuq nnes uca ij n itri d ameqqran, yurya am ij n weřfeđ, iwđa-d zeg ujenna x ict n tuřut n iyezran d tařawin. ¹¹Itri-ya qqaren-as ‘Absintus’ (=‘Cciř’). Aqqa ict n tuřut n waman tedweř d ‘absintus’ (*min ix ad yini ‘tarzeg amecnaw cciř’*) uca mmuten ařas n iwdan s waman umi dewřen waman d imarzagen. ¹²Xenni **lmalak wiss arebea** iřud di řbuq nnes uca tetwatřef ict n tuřut n tfuct d ict n tuřut n tziri d ict n tuřut n itran ařami tebbarcen ict n tuřut n tfawt uca tewđa-d tembambest x ict n tuřut n uziř uřa x ģiřet. ¹³Uca zřiy ij n unedđiw di řwest n ujenna, tettřaya s jjeħd “Uct, uct, uct i inni izeddyen di tmurt x ssibbet n řřess n řebwaq n třata n lmalakat i řa iřuden ead di řebwaq nsent.”

9 ¹**lmalak wiss xemsa** iřud di řbuq nnes uca zřiy ij n itri iwđa-d zeg ujenna x tmurt, temmewc as tasarut n uqemmum n tesraft yuęyen. ²Netta yarzem tasraft yuęyen uca igaeęed-d ddexxan zeg uqemmum n tesraft am ddexxan n tefqunt tameqqrant uca tfuct d řeęwin barcnen zi ddexxan n tesraft. ³Zi ddexxan ffyen-d zzayes iburexsen řar tmurt, temmewc asen řřulřa am tenni ięan řar țyarđmiwin n tmurt. ⁴Itwanna asen “War tjeyyřem řeřtic n tmurt uřa d ayeřmuy aziza niř tacejjart myř i iwdan waha inni war řar ięi uceřmie n Arebbi x tenyart nsen”. ⁵Temmewc asen tzeřmar mařend war neqqen iwdan, maca ad ten eeddben řqedd n xemsa n iyuren uca aeędeb nsen am ueędeb n țyarđent xmi teqqes i bnadem. ⁶Deg wussan nni ad arzun iwdan řmewt, war tt třifen uca ad ttaren ad mmeten uca řmewt ad zzaysen tarweř. ⁷Iburexsen ggin am iysan i iřezmen i umenyi uca řarsen x uzeęiř am timrisin n wurey d iyeřbab nsen am iyeřbab n iwdan, ⁸uca acuwřaf nsen am ucuwřaf

^{8:13} ‘ij n unedđiw’ - di ca n řmaxřuřat tiqdimint nufa ‘ij n lmalak’

n temyarin, tiymas nsen am tinni n wayraden, ⁹uca idmaren nsen ssduřuyen s wuzzař uca ddriz n wafriwen nsen am ddriz n ikarruten ak-d wařtas n iysan itteqnunnuyen řar umenři, ¹⁰řarsen ikennasen am tyardmiwin d isennanen uca řřulřa nsen tuřa deg ikennasen nsen, řima ad eedben iwdan řmijař n xemsa n iyuren. ¹¹Ajeřid xasen d netta d lmalak n tesraft, qqaren as s teibranit ‘Abaddun’, s tgrigit ‘Abulliyun’. ¹²‘Uct’ tamezwarut teedu, awarni man aya ad d asent ead tnayen n ‘wuctat’. ¹³**Lmalak wiss setta** iřuđ di řbuq nnes uca řřiř tmija i d yusin zi arebea n waccawen n uealřar n wureř i ibedden din qibač i Arebbi ¹⁴tenna i lmalak wiss setta i řar ięa řbuq “Fsiy i arebea n lmalakat inni icarfent řřarf n iřzar ameqqran n Ufrat.” ¹⁵Uca arxun asent i arebea n lmalakat tinni tuřa ięezzen dinni řar wass d uyur d useggwas, řima ad nyent ict n tuřut n iwdan. ¹⁶Tuřa řqedd nsen tyuřa n eecra ařaf s eecra řuřuf n imnayen (=řeřskar s iysan) uca řřiř mečar di řan. ¹⁷Ammu i řřiř iysan d yinni xasen inyin di tmeřra-ya: tuřa ssduřuyen idmaren nsen s wuzzař d azeggway am tmeři d wezbaybi am ‘tyasint’ d wewřař am řecbareyyet uca izeřifen n iysan nni am izeřifen n wayraden uca zeg iqemmumen nsen teffey-d zzaysen tmeři d ddexxan d řecbareyyet. ¹⁸Aqqa ict n tuřut n iwdan tetwaney s řřata-ya n jřrayeř, s tmeři d ddexxan d řecbareyyet i d itteffyen zeg iqemmumen nsen. ¹⁹Minzi řřulřa nsen aqqa-tt deg iqemmumen d ikennasen nsen, minzi ikennasen nsen ggin axmi d ifiřan, řarsen izeřifen ttjeyyřen zzaysen iwdan. ²⁰Maca iwdan iqqimen inni war itwanyen ca zeg jřriřect-a, war tuben ca zi řexdayem n ifassen nsen mařend ad bedden zeg uebad n ccwařen d lařnam n wureř d nnuqart d nnřas d weřzu d ukeccuđ, inni war ittwiřin, war ittesřin, war igguren ²¹uca nitni war tuben ca zeg uneqqi nsen niř zi tseřřart nsen, uřa zi tuqeřbit nsen niř zi tukkarda nsen.

Lmalak ijhed s wedlis ameřyan

10 ¹Uca řřiř ij n lmalak ijhed, ihwa-d zeg ujenna, tuřa yarđ aseynu uca tasřit n wenřar tbedd as x uzeřif uca aymbub nnes igga am tfuct, idaren nnes am ibilaren n tmeři. ²Itřef deg ufus nnes ij n wedlis ameřyan yarzem. Issars ađar nnes afusi x řebřar, ađar nnes azeřmađ x tmurt ³uca iřařa s jjeđd am wayrad. Umi iřařa, arrin-d xas sebea n wajjajen s řřess nsen. ⁴Řami kemmřen sebea n

wajjajen nni awař nsen, tuya xsey ad t ariy. Uca sřiy i ict n tmijja třaya-d zeg ujenna “Egg acemmie x min nnan sebea n wajjajen, war t ttari ca.” ⁵Imalak wenni tuya zřiy, ibedd x řebřar d tmurt, iki afus nnes afusi řar ujenna ⁶uca ijuř řar wenni iddaren i řebda qae, wenni iggin ajenna d min dayes d tmurt d min dayes d řebřar d min dayes “War teqqim bu řweqt!” ⁷Aqqa deg wussan n řřess n lmalak wiss sebea xmi netta ad iřuđ di řbuq nnes, ad ikmeř sšir n Arebbi, mammec tuya ittbarreř i isemyan nnes, imkacafen. ⁸Uca tmijja i sřiy zeg ujenna tessiweř-d řari ict n twařa nneđnit “Uyur, ksi adlis yarezmen zeg ufus n lmalak wenni ibedden x řebřar d tmurt.” ⁹Uca uyurey řar lmalak, ttarey as ad ayi iwc adlis amezyan. Inna ayi “Ksi t, teccid t uca ad issarzeg aeddis nnek, maca deg uqemmmum nnek ad yiři d amižid am tamment.” ¹⁰Necc ksiy adlis amezyan zeg ufus nnes uca cciy t. Tuya-t d amižid deg uqemmmum inu, ařami t cciy, yarezeg deg ueddis inu. ¹¹Uca nnan ayi “Ittxeř ac twařa nneđnit ad tbarrřed awař n Arebbi i wařřas n iyduden d řegnus d iřsawen d ijeřiden.”

Tnayan n řechud i ibedden zzat i Arebbi

11 ¹Uca immewc ayi ij n uřanim, igga am ij n uqeřřab, iqqar “Kkar, teebarred taddart iqeddsen n Arebbi d uealřar d yinni dayes iebbden!” ²Azzay wenni řar barra n taddart iqeddsen, ejj it, war t tsebbar ca, minzi aqqa immewc i řegnus uca nitni ad efsen tandint iqeddsen tnayan u arebein n iyuren. ³Necc ad wcey tizemmar i tnayan n řechud inu, ad barrřen awař n Arebbi ařef u mitayn u settin n wussan, arđen s txancet n wecđan.” ⁴Nitni d tnayan n tzitunin d tnayan n řeqnadeř i ibedden zzat i Arebbi n tmurt. ⁵Mařa din ca n ijjen ixs ad ten ihweř, ad teffey tmessi zeg uqemmmum nsen uca ad tecc řeedyan nsen. Mařa ca n ijjen ixs ad ten ihweř, ittxeř as ad itwaney ammu. ⁶Nitni řarsen řřulřa mařend ad qqnen ajenna, řima war d iwetři wenřar deg wussan mindi i řa ibarrřen nitni. Yarsen eawed tizemmar x waman, řima ad ten arren d idammen uca ad řeyyřen tamurt s marra jřiřect meřmi mma xsen. ⁷Xmi i řa kemmřen chadet nsen, ad d igaeed řweřc zi tesraft n tmurt, ad kisen immney, ad xasen iyelleb uca ad ten iney. ⁸Řxecbat nsen ad iřint deg webriđ n tendint tameqqrant umi qqaren s řmeena arruři nnes “Sudum d Miřra”, mani nyin Arebbi x řřalib. ⁹Uca inni zeg iyduden d tqebbař d iřsawen d řegnus

ad ʒaren řxecbat nsen, war jjin ad mmarsen řxecbat nsen deg wenđer třata n wussan d wezyen.¹⁰Uca imezday n tmurt ad zzaysen farřen, ad iřin mliħ, ad arezfen ijjen ʒar wenneđni, minzi tnayen n imkacafen-a tuʒa ʒezzan deg imezday n tmurt.¹¹Maca awarni třata n wussan d wezyen yudef daysen arruħ n tudart zi Arebbi uca kkaren, bedden x iđaren nsen uca tiggwudi temʒar tewđa-d x inni ten iʒrin.¹²Uca sřiy ict n tmijja tejhed *tetřaya* zeg ujenna, teqqar asen “Gaædem-d dal!” Uca nitni gaæden ʒar ujenna deg useynu uca řeedyan nsen ʒrin ten.¹³Di tsææet nni imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran. Ict n tæccart n tendint tehden d sebæa ařef n ismawen n iwdan mmuten s wenhezzi-ya n tmurt. Wi iqqimen dewřen ggweden ařas uca ssuëřan zi Arebbi n ujenna.¹⁴‘Uct’ wiss tnayen teđu, aqqa ‘uct’ wiss třata teggur ad d tas.

Řbuq wiss sebæa

¹⁵**Lmalak wiss sebæa** iřuđ di řbuq nnes uca kkarent tmijjawin timeqqranin deg ujenna, ttřayant “Tagelda n ddunnit aqqa tedweř-d ʒar Arebbi nney u ʒar Lmasiħ nnes uca netta ad iħkem am ujeğid i řebda ʒæc.”¹⁶Arebæa u eicrin n imʒaren, inni iqqimen x řekrasi nsen zzat i řæarc n Arebbi, uđaren ʒar tmurt s uyembub nsen uca æebden Arebbi,¹⁷qqaren “Necchin nettqada cek, a Sidi Arebbi Amzemmar x marra min iğan, cek d wenni iğan d wenni tuʒa d wenni i d ʒa yasen, aqqa teksid jjeħd nnek ameqqran uca cek aqqa tħekmed.¹⁸Řegnus tuʒa xeyyqen xak uca lyađab nnek yusi-d uřa d řweqt ħima ad twaħasben imettinen uřa ħima ad temmewc řmunet i isemyan nnek imkacafen uca i imqeddasen d marra inni itteggweden isem nnek, imeʒyanen d imeqqranen, aqqa tiweđ-d řweqt ad tareyybed inni ittareyyben tamurt.”¹⁹Nnurzment tiwwura n taddart iqeddsen n Arebbi deg ujenna ařami itwazar řşenduq n řæahd nnes uca kkaren wassamen d tmijjawin d wajjajen uřa d anhezzi n tmurt d usemmiđ s ubrurri imʒar.

Tamyart d řhaycet

12¹Xenni tetwazar ict n řæřamet d tameqqrant deg ujenna, ict n tmeřřut tyarđ tfuct, taziri sadu iđaren nnes uca ʒares x uzeğif ict n temrist s tenæac n itran.²Tuʒa teksid ddeyset, tesyuyyu s řewjae d unezbar n tarwa.³Xenni tetwazar ict n řæřamet nneđni

deg ujenna, aqqa din ict n řhaycet tameqqrant tazeggwayt am tmesi, ġares sebġa n izeġifen d ġecra n waccawen uca x izeġifen nnes sebġa n temrisin. ⁴S ukennas nnes tfarġ zzayes ict n tuřut n itran zeg ujenna, tesszareyyeġ iten ġar tmurt. Řhaycet tuġa tbedd zzat i tmeřřut i ġa ġarřen, ġima ad třarġ ařenjir nnes xmi t-id ġa tařu. ⁵Uca tuřu-d ařenjir wenni i ġa iřekmen x marra řegnus s uzeġaġ n wuzzař. Ařenjir nnes immeksi deġġa ġar Arebbi u ġar řġarc nnes. ⁶Maca tameřřut tarweř ġar řexřa, ġar mani tuġa d as igga Arebbi amcan ġima ad as sseccen řqedd n wařef u mitayn u settin n wussan. ⁷Uca ikkar umenġi deg ujenna. Mixayil d lmalakat nnes mmenġent ak-d řhaycet uca řhaycet d lmalakat nnes mmenġent ġawed akis, ⁸maca war ġhident ca uca war itwif ġad wemcan nsen deg ujenna. ⁹Temmenġar řhaycet tameqqrant, nettat d ařġar wenni tuġa zic, qqaren as ibřis niġ Cciřan, wenni iġekkwan marra ddunnit, aqqa immenġar x tmurt uca lmalakat nnes mmenġarent akis. ¹⁰Uca sřiġ ict n tmijja deg ujenna teqqar s ġjehd “Aqqa yusi-d usenġem d ġjehd d tgeldit n Arebbi d řřulta n Lmasiř nnes, minzi wenni iġeřmen aytmatneġ, wenni i ten iġeřmen aziř d ġiřet, aqqa immenġar. ¹¹Yellben t s idammen n Izmar d wawař n chadet nsen uca nitni war sseizzen ca tudart nsen ař řmewt. ¹²X uyenni, farřem a ijenwan d yinni daysen izeddyen! Uct x tmurt d řebřar, ibřis aqqa ihwa-d ġarwem s tefqařt nnes imġaren ařřas, minzi netta issen belli řweqt nnes aqqa tiweġ-d!” ¹³Ařami řhaycet tufa ixef nnes temmenġar ġar tmurt, teġfar tameřřut i d ġuřřen ařenjir. ¹⁴Mmewcen as i tmeřřut tnayen n wafriwen n unedġiw ameqqran ġima ad teġwu ġar wemcan nnes di řexřa, mani ad as sseccen iġj n wakud d ikuden d wezyen n wakud n řweqt, mani war tt iřarr uřġar. ¹⁵Ařġar issusef x tmeřřut zeg uqemmum nnes, igga ict n řřemřet n waman am iřzar, ġima ad tt yawi iřzar. ¹⁶Tamurt teawen tameřřut uca tamurt tarzem aqemmum nnes, teřruw iřzar wenni i d issusfen řhaycet zeg uqemmum nnes. ¹⁷Uca řhaycet txeġyeġ ařřas x tmeřřut uca tuyur ġima ad temneġ ak-d inni iqqimen zi tarrawt nnes uca ak-d inni ittettřfen di tweřřa n Arebbi u di chadet n Yeccu Lmasiř.

Řweħc zi řebħar

13 ¹Uca dewřey ad beddey x ijdi *yar tma* n řebħar. Uca zřiy ij n řweħc igaeēed-d zi řebħar, ħares ēecra n waccawen d sebea n izeġifen. X waccawen nnes ēecra n temrisin uca x izeġifen nnes yuran xasen ismawen n ttekfir. ²Řweħc i zřiy, yarwes deg uyiřas, iđaren nnes am iđaren n wusu, axenfuc nnes am uxenfuc n wayrad. Řħaycet tewc as jjeħd nnes d řearc nnes uřa d řřulřa imyaren. ³Ijjen zeg izeġifen nnes igga axmi igzem ař řmewt, xenni ayezzim nnes i iggin axmi iyzem ař řmewt itwassgenfa uca marra tamurt tejeař dayes, teđfar řweħc. ⁴Aqqa nitni ēebden řħaycet *nni* minzi nettat tewca řřulřa i řweħc, uřa d nitni ēebden řweħc, qqaren “Man wen yarwesen di řweħc d man wen izemmaren ad kis imeařan?” ⁵Immewc as uqemmum, ittegg ixef nnes imyā, ittceqqaf di Arebbi, temmewc as řřulřa ħima ad imeařa akis arebein n iyuren. ⁶Uca netta yāzem aqemmum nnes ħima ad iceqqef di Arebbi uca ħima ad iceqqef deg isem nnes u di tzeddiyt nnes uřa di marra inni izeddyen deg ujenna. ⁷Immewc as ad imeařa ak-d imqeddasen, ad xasen iyelleb. Temmewc as řřulřa x kuř taqbič d weydud d iřes d řgens ⁸uca marra inni tuya izeddyen di tmurt ad t ēebden, kuř ijjen wenni umi war yuri isem nnes deg wedlis n tudart n Izmar wenni umi ħarřen zeg wami tetwagg ddunnit. ⁹Wenni ħar iġa imezzuyen ad iseř. ¹⁰Wenni issidfen ħar řehbes ad yadeř ħar řehbes, d wenni inyān s ssif ittxeřř as ad itwaney s ssif. Man aya d řřbar d liman n imqeddasen.

Řweħc zi tmurt

¹¹Uca zřiy ij n řweħc nneđni igaeēed-d zi tmurt, tuya ħares tnayen n waccawen amecnaw inni n Izmar uca issiweř amecnaw řħaycet. ¹²Tuya iħkem zzates s marra řřulřa n řweħc amezwaru, yarr-d tamurt d imezday nnes marra ad ēebden řweħc amezwaru wenni iggenfan zeg uyezzim nnes i iggin axmi igzem ař řmewt. ¹³Řweħc wiss tnayen ittegg řeeřamat timeqqranin ař d issehwa timessi zeg ujenna x tmurt qibač i tiřřawin n iwdan. ¹⁴Ad iywa inni izeddyen di tmurt s řeeřamat i d as immewcen ħima ad ten igg qibač i řweħc amezwaru, uca iqqar i inni izeddyen di tmurt ad kkaren ad ssbedden řexyař (=timtal) i řweħc amezwaru, wenni waxxa tuya igzem s ssif uca iddar-d ēawed. ¹⁵Immewc as ad igg ij n arruħ i řexyař n řweħc, ħima ad issiweř řexyař

(=*timtal*) n řwehc uca ad igg belli marra inni war išebbden ca řwehc ad twanyen. ¹⁶Ad igg belli marra, imezyanen d imeqqranen uřa d aytbab n wagra d imežřađ niy iřurriyyen d isemyan, ad ksin tiggess deg ufus nsen afusi niy x tenyart nsen ¹⁷uca uřa d ijj war izemmar ad isey niy ad izzenz myir wenni řar iřa tiggess d yisem n řwehc niy nnumru n isem nnes. ¹⁸Danita teđa tiyt: wenni řar iřa uzeđif, izemmar ad issen nnumru n řwehc, minzi netta d nnumru n ij n bnadem uca nnumru nnes d setta meyya u setta u settin.

Izmar d meyya u arebea u arebein ařef

14 ¹Uca řriy Izmar ibedd x wedrar n Siyun, akis meyya u arebea u arebein n ařaf uca řarsen x tenyart nsen isem nnes d yisem n Babas. ²Řexdenni řriy ict n tmijja tusi-d zeg ujenna am řřess n wařtas n waman uca am řřess n wajjaj ameqqran. Řřess i řriy tuya amecnaw ayt n harba ittiraren di harbat nsen. ³Aqqa nitni yennjen ij n izři n jdid zzat i řearc d zzat i arebea n imeddaren d imřaren. Maca izři-ya uřa d ijj war izemmar ad t iřmed myir meyya u arebea u arebein n ařaf n inni itwasellken zi tmurt. ⁴Ina d inni war ijeyyřen ixef nsen ak-d temřarin, minzi nitni d iezriyyen imezdagen. Nitni đeffaren izmar manis mma ikka, aqqa twasellken zeg iwdan am imenza i Arebbi d Izmar. ⁵Aqqa war itwif ca řyecc deg uqemmum nsen, aqqa war daysen bu řeib *qibač* i řearc n Arebbi.

Třata n lmalakat

⁶Uca řriy ij n lmalak nneđni tuya iřřaw di řwestř n ujenna, řares řexbar ařebřan i řebda řima ad zzayes ibarreř i inni izeddřen di tmurt, i kuř řgens d teqbič d yiřes d weydud, ⁷uca iřřa s jjehd “Gwedem Arebbi, wcem as-d aeuđi, aqqa tasaeet n lřisab nnes tiweđ-d, eebdem i wenni iggin ajenna d tmurt d řebřar d tařawin n waman.” ⁸Uca wenneđni, ij n lmalak wiss tnayen, iđfar it, iqqar “Aqqa tewđa *tendint* n Babilun tameqqrant i yejjin ad swen marra řegnus zeg waman n uđiř n tefqařt n tuqeřbit nnes.” ⁹Uca wenneđni, ij n lmalak wiss třata, iđfar iten uca iřřa s jjehd “Wenni i řa išedden řwehc d řexyař nnes d wenni i řa iksin tiggess x tenyart niy deg ufus nnes, ¹⁰d netta ad isu eawed zeg waman n uđiř n tefqařt n Arebbi wenni isswejden nnebřa axeđeđ deg uyarraf n lyađab nnes uca ad itwaeđdeb s tmessi

d řebareyyet qibač i tiṭṭawin n lmalakat iqeddsen n Izmar, ¹¹uca ddexxan n uæeddeb nsen ad igææed i řebda. War řarsen bu arraḥet, ass d ġiřet, inni iæbbden řweħc d řexyař nnes, marra wenni iksin tiggest n isem nnes. ¹²Aqqa d wa d řřbar n imqeddasen, inni iṭṭfen di tweřša n Arebbi d liman n Yeccu.” ¹³Uca řřiy ict n tmijja tettřaya-d zeg ujenna “Ari ‘Sseed n imettinen inni i řa imten di ṭṭweē n Arebbi zi řexxu tsawent. Wah, inna Arruħ, ad areyyḥen zi řexdayem nsen, aqqa řexdayem nsen ad ten đfarent.’ ”

Tameyra n tmurt

¹⁴Uca řřiy, aqqa ij n useynu d acemřař uca x useynu iqqim xas ijjen amecnaw Mmis n bnadem, řares x uzeġif nnes ict n temrist n wurey uca deg ufus nnes ij n wemjar iqdeē x tnayen n wudmawen. ¹⁵Uca ij n lmalak nneđni iffey-d zi taddart iqeddsen uca iřaya s jjeħd x wenni iqqimen x useynu “Sekk-d amjar nnek, mjar! Aqqa tasææet n tmeyra tiweđ-d, minzi řřabet n tmurt aqqa tengwa.” ¹⁶Uca wenni iqqimen x useynu, issekk-d amjar nnes řar tmurt uca tetwamjar tmurt. ¹⁷Uca ij n lmalak nneđni iffey-d zi taddart iqeddsen tenni deg ujenna, uřa d netta řares ij n wemjar iqdeē. ¹⁸Uca ij n lmalak nneđni wenni řar teġa řřuřta x tmessi, iffey-d zeg ueařtar uca iřaya-d s jjeħd x wenni řar iġa wemjar iqdeē “Sekk-d amjar nnek iqedeē, řqeđ izekkunen n tzayart (=dđirect) n tmurt, minzi ađiř nnes aqqa ingwa (=yiweđ).” ¹⁹Uca lmalak issekk-d amjar nnes řar tmurt, iřqeđ tazayart n tmurt, inđar it di tsirt tameqqrant n tefqaħt n Arebbi. ²⁰Ĥaryen di tsirt řar barra n tendint uca ruccen-d idammen zi tsirt ařami iwđen řar řřimat n yiysan, řqedd n ařef u setta meyya n ‘istadiyyen’ (=eřařař trāta meyya kilumiter).

Sebea n lmalakat s sebea n jįrayeħ

15 ¹Uca řřiy deg ujenna ict n řeēřamat nneđni tameqqrant d tanebhet:sebea n lmalakat iwyent-dsebea n jįrayeħ tineggura, minzi tafqaħt n Arebbi ikmeř zzaysent. ²Uca řřiy amecnaw řebřar n zzaj ixegđen ak-d tmessi uca inni iyellben x řweħc d řexyař nnes d tiggest nnes d nnumru n isem nnes, bedden x tma n řebřar n zzaj, řarsen harbat n Arebbi. ³Nitni řennjen izři n Musa, ismey n Arebbi, d yizři n Izmar, qqaren “D timeqqrantin d tiřebřanin řexdayem nnek,

a Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iġan, ibriden nnek d tasegda d tidett, a ajeġid n řegnus (*niy 'ajeġid n imqeddasen'*)! ⁴Man wen war cek itteggweden, a Sidi, d man wen war issemjaran isem nnek? Cek wehdec i iġan d amqeddas, mayar marra řegnus ad d asen, ad ac eebden, minzi řehkamats isseggden nnek aqqa dħarent." ⁵Awarni as zriy, aqqa tennurzem taddart iqeddsen deg uqিদုၤ n chadet deg ujenna. ⁶Uca sebea n lmalakat ffyent-d zi taddart iqeddsen s sebea n jirayeh, arđent řqetřan ifsusen izdigen ittissiqqen, řarsent x idmaren ij n webyas n wurey. ⁷Uca iijen zi arebea n imeddaren iwca asen i sebea n lmalakat nni sebea n řřawyat n wurey, tuya ccurent s tefqařt n Arebbi wenni iddaren i řebda qae. ⁸Taddart iqeddsen tetwaemmar s ddexxan i d itteffyen zeg ueuġi n Arebbi d jjehd nnes. Uřa d iijen mma izemmar ad yadef taddart iqeddsen ař min řa kkent sebea n jirayeh tinni d iwyent sebea n lmalakat.

Sebea n řřawyat n lyadab n Arebbi

16 ¹Uca sřiy ict n tmijja zi taddart iqeddsen tettřaya x sebea n lmalakat nni, tenna "Uyurem, tfarryem sebea nni n řřawyat n tefqařt n Arebbi x tmurt!" ²Wenni d amezwaru yuyur, ifarrey řřawya nnes di tmurt. Uca idweř ij n ubuerus d aeefan iqbeř řar iwdan inni řarsen tiggest n řwehć uca sejden i řexyař (=timtal) nnes. ³Xenni **lmalak wiss tnayen** ifarrey řřawya nnes di řebřar uca idweř d idammen amecnaw ametti uca kuř řeemar iddaren di řebřar ad immet. ⁴Xenni **lmalak wiss třata** ifarrey řřawya nnes x iyezran d tařawin, dewřen d idammen. ⁵Uca sřiy i lmalak n waman iqqar "Cek d amseggad, a Sidi, cek d wenni iġan, d wenni tuya, aqqa cek d amqeddas umi teggid lħisab ammu. ⁶Nitni ssizzřen idammen n imqeddasen d imkacafen uca cek tewcid asen ad swen idammen ammu i d asen-d iffey." ⁷Uca sřiy *wenneđni* zeg uealřar iqqar "Wah ammu, a Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iġan, s tidett d tseġda i řhekmed." ⁸Xenni **lmalak wiss arebea** ifarrey řřawya nnes x tfuct uca temmewc as i *tfuct*, řima ad tecnef iwdan s tmessi nnes. ⁹Iwdan cemđen marra s řeabuo imyaren n tmessi uca ceqqfen deg isem n Arebbi wenni řar iġa řřulřa x jirayeh-a, waxxa amenni war tuben ca mařend ad as wcin aeuġi. ¹⁰Xenni **lmalak wiss xemsa** ifarrey řřawya nnes x řearc n řwehć uca tewđa-d taġest x tgeldit n řwehć uca zeefen

^{15:3} Min yuran s tira imeyyřen itwaf di ca n řmaxřuřat tiqdimint inneđni

deg iřes nsen s ssibbet n řehriř ¹¹uca ceqqfen deg isem n Arebbi n ujenna s ssibbet n řehriř d ibuērusen nsen, waxxa amenni war tuben ca zi řexdayem tieeffanin nsen. ¹²Xenni **lmalak wiss setta** ifarrey řřawy nnes deg iřzar n Ufrat uca uřyen waman nnes, ařami issewjed abrid i ijeřiden inni i d řa yasen zi manis d tneqqar tfuct. ¹³Xenni řriř, aqqa ffyen-d zeg uxenfuc n řhaycet u zeg uxenfuc n řweřc u zeg uqemmum n umkacaf issxarriqen řřata n řaryah imengas amecnaw iqarqriwen. ¹⁴Nitni d řaryah n ccwařen inni ittegggen řeeřamat uca ffyen-d řar ijeřiden n ddunnit marra, ad ten ssmunen i umenři deg wass ameqqran n Arebbi Amzemmar x marra min iřan. ¹⁵“Xřar, necc ad d asey amecnaw aceffar! Sseēd n wenni i řa iqqimen ifaq, wenni ad iřđa arruđ nnes řima war iggur d acaryan uca war itwazar uřeđři nnes.” ¹⁶Issmun iten řar wemcan umi třayān s teibrānit ‘Harmigidun’. ¹⁷Xenni **lmalak wiss sebea** ifarrey řřawy nnes x řeewin uca tusi-d ict n tmijja s jjeħd zi taddart iqeddsen deg ujenna zi řearc, teqqar “Aqqa temmeřra.” ¹⁸Uca đfaren t-id wassamen d tmijjawin d wajjajen uca imsar ij n wenhezzi n tmurt d ameqqran, war tuři am netta zeg wami iřa bnađem di tmurt, anhezzi n tmurt imřar anect. ¹⁹Tandint tameqqrant tewđa tebđa x třata n tseqqar uca marra tineddam n řegnus hedment. Aqqa Arebbi iēqeř x Babilun tameqqrant řima ad as iwc ařarrař n waman n uđiř n tefqařt n řyađab nnes. ²⁰Tigzirin marra arweřent, war twiřin ca idurar. ²¹Tewđa-d tebrurri zeg ujenna x iwdan s ibquqen imeqqranen ařřas, tuřa đđqeř nsen anect n ict n “talent” (=ēřařař 35-40 kilu). Uca iwdan ceqqfen d Arebbi x jriřect n tebrurri-ya minzi jriřect nnes tuřa temřar ařřas.

Tamřart d řweřc

17 ¹Uca yusi-d ijjen zi sebea n lmalakat inni řar iřa sebea n řřawyat, inna aři “As-d, ad ac ssecney řřukm x řqeřba tazuwart i iqqimen x wařřas n waman, ²tenni ak-d qeřřben ijeřiden n tmurt uřa d imezday n tmurt, scaren s binu n tuqeřbit nnes.” ³Indeh aři di arruř řar ij n wemcan iřřan. řriř ict n tmeřřut tenya x ij n řweřc azeggway i iccuren s ismawen n ttekfir di Arebbi uca tuřa řares sebea n izeřifen d ēecra n waccawen. ⁴Tuřa tamēřřut tyarđ taqendurt tazeggwayt teřdeq, teqqen s wureř d wedmam d tyaqutin. Yares deg ufus nnes ij n uřarrař n wureř iccur s nneawat d injan n

tugeħbit nnes. ⁵Itwari x tenyart nnes ij n isem ‘Mistiriyun, Babilun tameqqrant, tayemmat n řeqħab d marra nneawat n tmurt’. ⁶Uca zřiy tameťťut tescar s idammen n imqeddasen u s idammen n inni icehhdn x Yeccu. Ařami tt zřiy, ttbehtey aťťas. ⁷Maca lmalak inna ayi “Mayemmi tettbehted? Necc ad cek ssargbey ssirr n tmeťťut d řweħc wenni tt yarebbun d wenni s sebea n izeğifen d eecra n waccawen. ⁸Řweħc i teźrid d wenni tuća iğan d wenni war iğın, ead ad ikkar zi řağay n tmurt, ad iweddar. Ad ttbehten imezday n tmurt, inni isem nsen war itwari ca deg wedlis n tudart zeg wami d teffey ddunnit. Ad ttbehten xmi i ya zaren řweħc wenni tuća d wenni war iğın, ead ad yiři. ⁹Aqqa da řeqqer i yar iğa řefhamet: sebea n izeğifen aqqa d sebea n idurar ixef teqqim tmeťťut. ¹⁰Eawed xsen ad inin sebea n ijeğiden, xemsa zzaysen wđan, ijjen aqqa iğa ead d wenneđni aqqa-t ead war d yusi. Mařa netta ad d yas, ittxeřř ad iqqim drus n řweqt. ¹¹Uca řweħc wenni tuća iğan d wenni war iğın, aqqa netta s yixef nnes d wiss tmenya, ad iffeý zi sebea nni uca ad iweddar. ¹²Uca eecra n waccawen i teźrid, aqqa d eecra n ijeğiden, ead war řarsen bu tgeldit, maca ad tťfen řřulťa n ijeğiden řqedd n ict n tsaeet ak-d řweħc. ¹³Nitni řarsen array d ijjen, ad wcn jjeħd nsen d řřulťa nsen i řweħc. ¹⁴Ad mmenyen ak-d Izmar uca Izmar ad xasen iyleb minzi netta d Sidi n isiditen d Ujeğid n ijeğiden uca inni akis iğan, aqqa nitni d imřayan d imextaren uřa d iřdiqen.” ¹⁵Inna ayi “Cek teźrid aman i yar teqqim řqeħba, aqqa-ten d idyuden d ubarru n řyaci d řegnus d iřsawen ¹⁶uca eecra n waccawen i teźrid di řweħc, nitni ad carhen řqeħba, ad tt ggen weħdes d taeryant, ad ccen aysum nnes, ad tt sscemđen s tmesi. ¹⁷Aqqa Arebbi iwc asen deg wuřawen nsen, ĥima ad ggen nneyyet nnes n řweħc s array d ijjen, ad wcn tageldit nsen i řweħc ař i ya twakemmřen awařen n Arebbi. ¹⁸Tameťťut i teźrid nettat d tandint tameqqrant tenni yar teğa tgelda x ijeğiden n tmurt.”

Awetťu n Babilun

18 ¹Awarni as zřiy ij n lmalak nneđni ihekkwa-d zeg ujenna, řares řřulťa tameqqrant. Tťya n ueuği nnes tegga tifawt kuřci i tmurt. ²Netta iřaya s ict n tmijja tejhed aťťas “Aqqa tewđa, tewđa Babilun tameqqrant, tedweř d tazeddiyt n ccwařen d řeħbes i kuř řaryah amengus d řeqfez i kuř ajdiđ amengus war iħřin, ³minzi

marra řegnus swin zeg waman n uđiř n tefqaht n tuqeħbit nnes, uřa d ijeġiden n tmurt aqqa qeħħben akis uca iseġbaben n tmurt dewřen d twajjar s jjeħd n ufeyyec n wagra nnes.” ⁴Uca sřiy tmijja nneđni třaya-d zeg ujenna “Ffey-d zzayes zi tandint-a, a aydud inu, ħima war ittiři ddnub nnes x yiri nnek uca war ttřeqqef ca di jirayeh nnes akis, ⁵minzi ddnubat nnes aqqa gaēdent, iwđen yar ujenna uca Arebbi aqqa ieqeř řefđayeh nnes. ⁶Arrem-d xas am mammec nettat tarra uca arrem-d xas s dubel ełahsab řexdayem nnes. Ayarraf wenni tuřa txeġđed, xeġed as t s dubel. ⁷Meċař min tuřa tfeyyec ixef nnes uca teddar deg ufeyyec, anect uya ēeddbem tt uca arrem as-d ačđan. Minzi nettat teqqar deg wuř nnes ‘aqqa qqimey am tjeġidt, necc war ġiy d tajač uca ačđan war t řarrey ca’. ⁸X uyenni deg ijj n wass ad xas wđant marra jirayeh nnes: řmewt, ačđan d řař uca ad tetwassecmeđ s tmesi, minzi Sidi Arebbi ijhed, aqqa netta d wenni xas iħasben. ⁹Ijeġiden n tmurt inni kis iqeħħben, inni iddaren deg ufeyyec, ad xas run, ad xas wten ayejđur xmi i řa řaren ddexxan n tmesi nnes, ¹⁰ad bedden yar řaggwaj zi teggwudi n uēeddeb nnes, qqaren ‘Uct, uct, a cem a tandint tameqqrant, Babilun, a cem a tandint ijehden, minzi aqqa tusi-d řehkamet nnem deg ict n tsaeet.’ ¹¹Uřa d iseġbaben n tmurt ad xas run, ad ceđnen, minzi uřa d ijj war issiy ead sseřet nsen, ¹²sseřet n wurey d nnuqart d wedmam yiyřan d tyaqutin d đfin ifsusen d arjuwani d řehřir azeggway d ukeccuđ ittfuħen d řeqcue n acciwen n řfiř d řeqcue zeg ukeccuđ iyřan d nnħas d wuzzař d řmarmur ¹³d řqarfa d řebxur d řefwaħet n mirru d jjawi d binu d zzećt n zžitun d aren n ssmid d yirden d řmař d wuġi d yiysan d ikarruten d arrimat d řēemur n iwdan. ¹⁴Aqqa řyiġet i tuřa d mmezri n řēemar nnem, aqqa teggwej xam uca marra min tuřa řarem d agra d min ittissiqqen, aqqa iweddar, war itwif ead. ¹⁵Iseġbaben n man aya marra, inni idewřen d twajjar zzayes, ad qqimen yar řaggwaj zi teggwudi n uēeddeb nnes, ad run ad ceđnen, ¹⁶qqaren ‘Uct, uct xam, a tandint tameqqrant i yardeń řqeřtan ifsusen d arjuwani d azeggway, teqqen s wurey d wedmam d tyaqutin, ¹⁷s minzi deg ict n tsaeet aqqa iweddar wagra ameqqran nnes!’ Marra inni inedden iyarruba d marra inni ittšaran x tma n řebħar (s řbacc) d ibeħriyyen d marra inni ixedden di řebħar, bedden yar řaggwaj ¹⁸uca ařami řrin ddexxan n tmesi n tendint, řayan ‘Min izemmaren ad imqudda ak-d tendint tameqqrant

nni?’¹⁹Nitni ssuyusen taɛejjajt x izeǵifen nsen uca syuyen, am ttrun u ɛeɥɥnen, qqaren ‘Uct, uct, a tandint tameqqrant, tenni dayes - s ubarru n wagra nnes - dewřen d twajjar marra inni ɣar iǵa iɣarruba di řebħar, minzi deg ict n tsææet aqqa tweddar.’²⁰A ajenna, farħet xas uřa řa d kenniw d imqeddasen d imazanen d imkacafen, minzi Arebbi aqqa iffeɣ-d řehkamet nnes xas.’ ”²¹Uca ij n lmalak ijehden iksi ij n wezru ameqqran anect n teşđart n tsirt, inđar it di řebħar uca inna “Ammu s jjeħd ad temmenđar Babilun, tandint tameqqrant uca war tetwif ɛad”.²²Řħess n ayt n harba d imedyazen d yinni ittiraren tamja d yinni ittşuđen di řbuq war itwaseř ɛad dayem uca kuř ijjen wenni ittegggen şşenɛet nneđnit war itwif ɛemmarş dayem uřa d ddriz n tsirt war itwaseř dayem ɛemmarş²³uca ɛemmarş ad dayem taryey ɥɥya n řefnar uřa d řħess n wesři d tesřit war itwaseř ɛad dayem. Isebbaben nnem tuɣa-ten d imeqqranen n tmurt, minzi s tseħħart nnem, aqqa twaxedeen řegnus marra.²⁴Aqqa itwaf dayem idammen n imkacafen d imqeddasen d marra inni i itwayarşen di tmurt.”

Halliluya!

19¹Awarni as sřiy ij n řħess n waɥtas n řɣaci deg ujenna, qqaren “Halliluya, asenjem d ueuǵi d ccan d jjeħd aqqa-ten ɣar Sidi Arebbi nney.²Minzi netta iħkem s tidett d řħeqq umi iħaseb x řqeħba tazuwart, tenni tuɣa tessexmej ddunnit s tuqeħbit nnes uca netta yuɣa tasyart x idammen n isemyan nnes yumsen ɣar ifassen nnes (=n řqeħba).”³Uca nnan i umur wiss tnayen “Halliluya! Ddexxan nnes ad yaři ɣar ujenna i řebda.”⁴Uca arebea u ɛecrin n imɣaren d arebea n imeddaren wđan ɣar tmurt, ɛebbden Arebbi wenni iqqimen x řearc, qqaren “Amin, Halliluya!”⁵Uca tusi-d ict n tmijja zi řearc, teqqar “Semyarem Arebbi nney, a kenniw isemyan nnes d kenniw inni t itteggweden, amezyan ameqqran s tnayen!”⁶Uca sřiy amecnaw tmijja n ubarru n řɣaci, amecnaw řħess n waɥtas n waman, amecnaw zzhir n wajjaj, qqaren “Halliluya!”, minzi Sidi Arebbi Amzemmar x marra min iǵan, aqqa iħkem am ujeǵid.⁷Ad nfarħ, ad nesřiwři, ad as negg æeuǵi, aqqa urar n Izmar yiweđ-d uca tasřit nnes aqqa tħezzem⁸uca temmewc as ad tyarđ arruđ zi řqeɥtan ifsusen ittissiqqen izdigen, minzi řqeɥtan ifsusen nni netta d řexdayem iseggden n imqeddasen.”⁹Inna ayi “Ari ‘Sseed n inni itwæarđen ɣar wurar n Izmar’ ”. Uca inna ayi

“Ina d awařen n tidett n Arebbi.” ¹⁰Uca wđiy as ƣar idaren nnes ħima ad t eebdey. Uca netta inna ayi “Ĥđat, war ttegg ca man aya, aqqa necc d amsexxar am cek d aytmac inni ƣar teġa chadet n Yeccu. Eebdet Arebbi minzi chadet n Yeccu nettat d arruħ n wawařen n Arebbi.”

Amnay s uyis d acemřař

¹¹Uca zřiy ajenna innurzem, aqqa din ij n uyis d acemřař d wenni xas inyin, qqaren as ‘Ařđiq d tidett’ ad iħaseb uca ad imney s tsegda. ¹²Tuƣa tiťťawin nnes amecnaw iħudaq n tmesi, ƣares x uzeġif nnes aťťas n temrisin, itwari xasen ismawen uca itwari xas isem war t issin ħed mƣir netta waha. ¹³Aqqa ƣard ij n warruđ itwassyeđšen deg idammen, qqaren as ‘Awař n Arebbi’. ¹⁴Uca řeeskar i iġan deg ujenna idfar it-id x iysan icemřařen, tuƣa arđen řqeťťan ifsusen d acemřař izdig. ¹⁵Iffey-d zeg uqemmum nnes ij n ssif iqdeē, ad zzayes iwwet řegnus. Ad ten iħđa s uzeġad n wuzzař, ad ten irbez am uđiř di tsirt n tefqaħt n lƣađab n Arebbi Amzemmar x marra min iġan. ¹⁶X warruđ nnes u x tmeřsať nnes itwari xasen ij n isem ‘Ajeġid n ijeġiden, Sidi n isiditen.’ ¹⁷Uca zřiy ij n lmalak ibedd di tfuct. Netta iřaƣa s jjeħd, iqqar i marra ijdad iťťawen di řweř n ujenna “Asettiw-d, munettiw-d ƣar umensi ameqqran n Arebbi, ¹⁸ħima ad teccem aysum n ijeġiden d weysum n imeqqranen inni d ikumandaren x wařef n ieeskariyyen d weysum n yinni ijeħden d weysum n iysan d yinni xasen inyin d weysum n qaē wi iġan, n iħurriyyen d isemƣan uřa n imezyanen d imeqqranen.” ¹⁹Uca zřiy řweħc ak-d ijeġiden n tmurt d řeeskar nsen munen, ħima ad mmenyen ak-d wenni inyin x uyis uca ak-d řeeskar nnes. ²⁰Aqqa itwaťťef řweħc ak-d amkacaf ayeccac wenni iggin zzates řeeřamat nni i zi tuƣa iyecc inni iksin tiggest n řweħc uca sejden i řexyař nnes. Nitni s tnayen idsen twammendaren deg uyer mam n tmesi ittcefcufen s řebareyyet. ²¹Wi iqqimen twanyen s wuzzař i d ikkin zeg uqemmum n wenni inyin x uyis uca marra ijdad jjiwnen s weysum nsen.

Tageldit n ařef iseggwusa

20 ¹Uca zřiy ij n lmalak iħwa-d zeg ujenna ƣares tasarut n tesraft i iġan sadu tmurt uca deg ufus nnes dayes ict n snesřet tameqqrant. ²Netta iťťef řhaycet, ařiyar awessar, wenni iġa d ibřiš d Cciťan uca icarf it ařef n iseggwusa ³uca inđar it di tesraft sadu tmurt,

ibellee xas uca igga xas acemmie, ħima war ittyecci ead řegnus, ař i ya yeedu ařef n iseggwusa. Xenni ittxeř ad as yarxun řar cwayt n řweqt. ⁴Uca řriř řekrasi n řearc d yinni xasen iqqimen uca immewc asen řřukm. Aqqa řriř řeemur n yinni umi kksen izeřifen nsen di řřwee n chadet n Yeccu d wawař n Arebbi, inni war sejden i řweħc uřa i řexyař, inni war řar ięi bu tiggest x tenyart nsen uřa deg ufus nsen. Nitni dewřen eawed ad ddaren, ad ħekmen ak-d Lmasiř ařef n iseggwusa. ⁵Min iqqimen d imettinen nitni war d dwiřen ca řar tudart ař d teedu ařef n iseggwusa. D ta d tanukra tamezwarut. ⁶Sseed n wenni i d řa ikkaren di tnukra tamezwarut, ad yiři d amqeddas. řmewt wiss tnayen war xasen izemmar, maca nitni ad iřin d ikehhanen n Arebbi u n Lmasiř uca ad kis ħekmen ařef n iseggwusa.

Řřukm x Cciřan ameqqran

⁷Xmi i řa iqfeř ařef n iseggwusa, ad itwadřeq Cciřan zi řehbes nnes ⁸uca ad d iffeř ħima ad iyecc řegnus inni ięan řar arebea n tyemmura n ddunnit, Xux d Maxux, ad ten issmun i umenři u řqedd nsen am iđi n řebřar. ⁹řarrcen-d zi řřarf n tmurt uca nnđen as i řmargeř n řeeskar n imqeddasen d tendint ieizzen x Arebbi uca tewđa-d tmessi n Arebbi zeg ujenna uca tecc iten. ¹⁰Uca ibřiř, wenni tuřa i ten iřwan, aqqa immenđar deg uyer mam n tmessi ittcefcufen s řecbareyyet mani ięa řweħc d umkacaf issxarriqen uca ad twaeddben ass d ģiřet i řebda qaę.

Řřukm x imettinen

¹¹Uca řriř ij n řearc d ameqqran d acemřař d wenni xas iqqimen zeg uyembub nnes i řa yarewřen tmurt d ujenna uca war d asen iqqim bu wemcan. ¹²Necc řriř imettinen bedden zzat i řearc, imeqqranen d imezyanen. Aqqa nnurzmen idlisen uca innurzem wedlis nneđni wenni n tudart. Uca itwahķem x imettinen x řehřab n řexdayem nsen zi min tuřa itwari deg idlisen. ¹³Uca řebřar iwca imettinen inni tuřa-ten dayes uca řmewt d řaxart wcint imettinen inni tuřa-ten daysent uca itwahķem xasen, kuř ijjen anect n řexdayem nnes. ¹⁴Aqqa řmewt d řaxart mmendarent deg uyer mam n tmessi. Ta d řmewt wiss tnayen: ayer mam n tmessi. ¹⁵Mařa itwaf ħed war itwari ca deg wedlis n tudart, ad immenđar deg uyer mam n tmessi.

Urcalim n jdid

21 ¹Uca zriy ij n ujenna n jdid d ij n tmurt n jdid. Ajenna amezwaru d tmurt tamezwarut tuɣa εdun, řebřar war iqqim εad. ²Necc zriy tandint iqeddsen, Urcalim n jdid tehwa-d zeg ujenna zi Arebbi, tegga amecnaw tasřit tzeħhej i wesři. ³Uca sřiy ict n tmijja tettřaya-d zi řearc s jjeħd “Xzaret, tazeddiyt n Arebbi aqqa-tt jar iwdan uca netta ad řarsen izdey, nitni ad iřin d aydu d nnes uca Arebbi simant nnes ad řarsen yiři d Arebbi nsen. ⁴Ad asen issizey kuř imetřta zi tiřřawin nsen uca řmewt war tettiři εad uřa d acđan d tyuyyit d řeħriq, minzi timesřayin timezwura aqqa εdunt.” ⁵D wenni iqqimen x řearc, inna “Xzaret, ad ggey marra d jdid!” Uca inna ayi “Ari, minzi awařen-a d iřdiqen d tidett zi Arebbi.” ⁶Netta inna ayi “Aqqa itwakemmeř. Necc d Alfa d Umeġa, necc d Amezwaru d Aneggaru. Wenni ifuden ad as wcey ad isu bařeř zi tařa n waman n tudart. ⁷Wi i řa iyełlben ad iwart man aya uca necc ad iři y d Arebbi i netta u netta ad yiři d mmi. ⁸Maca imeggwaden d yinni war yuminen d imednab d imneēiyyen n *bnadem* d iqettařen d yinni iqeħħben d yinni iggin taseħħart d yinni iεebbden lařnam d marra ayt bu-ixarriqen, ad tiři tasřart nsen deg uyermam ittcefcufen s tmessi d řecbareyyet. Ta d řmewt wiss tnayen.” ⁹Uca yusi-d iijen zi sebea n lmalakat, tinni iksin sebea n řřawyat ccurent s sebea n jrrayeħ tineggura uca inna ayi “As-d, ad ac ssecney tasřit, tamřart n Izmar.” ¹⁰Indeħ ayi di Arruħ řar ij n wedrar d ameqqran yueřan ařřas uca isscen ayi tandint iqeddsen, Urcalim, tehwa-d zeg ujenna zi řar Arebbi ¹¹uca řares aeuġi n Arebbi. Tuɣa řřya nnes tettissiyy amecnaw aźru iyřan, am weźru n yasbis iřfan am ‘kristal’. ¹²Iquwwar as ij n weybar d ameqqran yueřan, řares teneac n tewwura uca teneac n lmalakat εessent řar tiwwura-ya, itwari xasent ismawen u nitni d ismawen n teneac n tqebbař n ayt n Israyil. ¹³Tandint řares řřata n tewwura řar manis d tneqqar tfuct uca řar ccamal řares řřata n tewwura uca řar ljanub řares řřata n tewwura uca řares řřata n tewwura řar mani tyeġi tfuct. ¹⁴Aybar n tendint ibedd x teneac n dsusa itwari xasen ismawen n teneac n imazanen n Izmar. ¹⁵D wenni tuɣa akidi issawař řares ij n řeēbar am uyanim, ħima ad iebar tandint d tewwura nnes d iyebrawen nnes. ¹⁶Tandint tuɣa řares arebea n tyemmar u tazuggart nnes am tiřu

nnes. Uca netta iɛbar tandint s řmitru nnes n uyanim. Tazuggart d tiřu d řueřa nnes d icten, teneac ařaf n 'istadiyyen' (=εřařař ařfayn u mitayn kilumiter). ¹⁷Uca iɛbar aýbar nnes: meyya u arebea d arebein n iyağen (=εřařař sebein mitru), netta řqedd n ij n bnađem, aqqa-t n ij n lmalak. ¹⁸Aýbar nnes ggin t s yasbis uca tandint tuýa zeg wureý iqquren axmi s zzaj iqquren. ¹⁹Dsas n weýbar n tendint tuýa itwazewweq kuřci s izra iýřan. Tuýa dsas amezwaru n weýru n yasbis, wenni d wiss tnayen n safir, wenni d wiss třata n xalcidun, wenni d wiss arebea n smiralda, ²⁰wenni d wiss xemsa n sarduniks, wenni d wiss setta n sardiyus, wenni d wiss sebea n krisulit, wenni d wiss tmenya n biril, wenni d wiss tesa n tubas, wenni d wiss eecra n krisubras, wenni d wiss řideac n yazint uca wenni d wiss teneac n umetist. ²¹Teneac n tewwura aqqa-tent d teneac n tyaqutin, uca kuř icten zi tewwura nni tuýa zeg ict n tyaqut. Abrid n tendint tuýa-t n wureý iřfan am zzaj yareqqen. ²²War řriý ca taddart iqeddsen dayes *di tendint nni* minzi Sidi Arebbi, Amzemmar x marra min iğan, netta simant nnes d taddart iqeddsen nnes uřa d Izmar. ²³Tandint war teřdaj ca tfuct uřa d taziri řima ad xas ssaryent, minzi aeuği n Arebbi yareqq dayes uca Izmar netta d řefnar nnes. ²⁴Uca řegnus *inni itwassnejmen* ad uyuren s tfawt nnes uca ijeğiden n tmurt ad ssiwđen aeuği d ccan nsen yares. ²⁵Tiwwura nnes war twaqqnent eemmarş s uziř, minzi ġiřet war tettýimi ca din. ²⁶Ad awyen yares aeuği d ccan n řegnus mařend ad zemmaren ad adfen. ²⁷Eemmarş ad dayes tadeř ca n řřajet tamengust niý wenni iggin nneawat niý wenni issxarriqen, maca inni itwarin deg wedlis n tudart n Izmar waha.

Iýzar n tudart

22 ¹Uca netta isscen ayi ij n iýzar n waman n tudart yareqqen am kristal itteffyen zi řearc n Arebbi d Izmar. ²Di řweř n webriđ nnes uca x tma n iýzar tuýa tacejjart n tudart tenni tessendaj řýiğet teneac n twařawin deg useggwas, ad tewc řýiğet nnes kuř ayur. Tifray n tcejart ad ssgenfan zzaysent řegnus. ³War dayes ittiři ead min ineeřen. Řearc n Arebbi d Izmar ad yiři dayes uca isemyan nnes ad xas sexxaren. ⁴Nitni ad řaren uđem nnes, isem nnes ad yiři x tenyarin nsen. ⁵War din tettiři ead ġiřet uca nitni war řđijen ead řřya n řefnar niý tifawt n tfuct, minzi Sidi Arebbi ad asen igg tifawt uca ad

iřin d ijeđiden i řebda qaε. ⁶Uca netta inna ayi “Awařen-a d iřdiqen d tidett uca Sidi Arebbi n arruħat n imkacafen aqqa issekk lmalak nnes ħima ad isscen i isemyan nnes min i ħa imsaren deyya.

Lmasih ad d yas deyya!

⁷Xzar, necc ad d aseyy deyya. Sseεd n wenni ittffen deg wawařen n Arebbi zeg wedlis-a.” ⁸Necc, Yuħanna, aqqa sřiy tt, řziy tt. Uca ařami tt sřiy uca řziy tt, wđiy ħar iđaren n lmalak wenni d ayi tt issecnen. ⁹Inna ayi “Ĥđa, war ttegg man aya! Necc d ismey am cek d aytmac d imkacafen d yinni ittffen deg wawařen n wedlis-a. Eεbdeť Arebbi!” ¹⁰Inna ayi “War ttegg acemmie x wawařen n Arebbi zeg wedlis-a, minzi řweqt aqqa tiweđ-d. ¹¹Wenni ittegggen min war iseggden, ad igg min war iseggden ktar, amengus ad idweř d amengus ktar, amseggad ad igg tasegda ktar uca amqeddas ad idweř d amqeddas ktar. ¹²Xzar, necc ad d aseyy deyya uca řmunet inu akidi ħima ad xeğsey kuř ijjen anect n řxedmet nnes. ¹³Necc d Alfa d Umeġa, d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeťtu. ¹⁴Sseεd n inni ittegggen tiweřřa nnes ħima ad ħarsen tiři tizemmar di tcejjart n tudart uca ad adfen ħar tendint zi tewwura nnes. ¹⁵Barra iġan yiťan d yinni ittseħħaren d yinni ittegggen tuqeħbit d yinni ineqqen d yinni iεebdden lařnam d marra inni ittexsen ixarriqen d yinni ixeddeēen. ¹⁶Necc d Yeccu, aqqa ssekkey lmalak inu maħend ad awem iched man aya zzat i tmesmunin. Necc d aźwar d zzariεet n Dawud d itri yareqqen ħar řefjar.” ¹⁷Maca Arruħ d tesřit qqaren “As-d!” d wenni tt iřin ad ini “As-d!”. D wenni ifuden, ejj it ad d yas, d wenni ixsen, ejj it ad isu aman n tudart baťeř.” ¹⁸Necc cehhdey i marra inni ittēsřan awařen n Arebbi zeg wedlis-a, mařa din ħed wenni xasen i ħa yarnin x wawařen-a, Arebbi ad xas iydeř jįrayeħ tinni itwarin deg wedlis-a. ¹⁹Mařa ca n ijjen ad ikkes zeg wawařen n Arebbi zeg wedlis-a, ad as ikkes Arebbi tasyart nnes zi tcejjart n tudart u zi tendint iqeddsen u zi min itwari deg wedlis-a. ²⁰Wenni icehhden x man aya, iqqar “Wah, necc ad d aseyy deyya!” “Amin! As-d, a Sidi Yeccu!” ²¹Nniεmet n Sidi Yeccu Lmasih ad tiři ak-d marra imqeddasen. Amin!

Ismawen n xemsa n idlisen n Musa

Amezwaru
Uffuy
Ayt n Lawi
Di Řexřa
Aeawed n Ccariea

Isem aquđaqđ

Amz.
Ufy.
Law.
Řxř.
Aea.

Idlisen n umezruy (=ttarix)

Yacuea
Řquđat
Raeut
1 řamwil
2 řamwil
1 Igeliden
2 Igeliden
1 Imezruyen
2 Imezruyen
Eizra
Nařamy
Istir

Isem aquđaqđ

Yac.
Řqd.
Raē.
1 řam.
2 řam.
1 Igl.
2 Igl.
1 Imz.
2 Imz.
Eiz.
Nař.
Ist.

Idlisen n tiyt d usefru (=ccier)

Ayub
Izehhiden
Awařen Iwezznen
Ambarreř
Izři x izřan

Isem aquđaqđ

Ayb.
Izh.
Awř.
Amb.
Izř.

Idlisen n inabiyyen (=lanbiya)

Icaeya
Irmiya
Izřan s igejduren n Irmiya
Řizqiyal
Danyal
Huciya
Yuwil
Eamuř
Eubadya
Yunus
Mixa
Nahum
Habaquq
řafanya
řaggayi
Zakariya
Malaxi

Isem aquđaqđ

Ica.
Irm.
Igř.
Řiz.
Dan.
Huc.
Yuw.
Eam.
Eub.
Yun.
Mix.
Nah.
Hab.
řaf.
Hag.
Zak.
Mal.

Aṭṭas zeg wami itwabda di řxedmet n ttarjama n řectab iqeddsen s trifact. Deg ussegwas n 1887 idhar-d linjil s ufus n Matta s trifact uca deg ussegwas n 1890 idhar-d eawed linjil am mammec t yura Yuḥanna. Ffŷen-d idlisen nni s tnayen idsen s lhuruf n teerabt. Awarri man aya tetwassbedd řxedmet n ttarjama ařami niweđ řar uneggaru n řqarn eicrin. Di řweqt nni itwabda eawed di řxedmet n ttarjama uca ffŷen-d a n idlisen nneđni am “Řexdayem n rrusul” d “Tabrat n arrasul Bulus řar řmumenin i iġan di tendint n Ruma”. Dharen-d idlisen nni ak-d kasitat. Uřa linjil n Matta d linjil n Yuḥanna twasejllen di kasitat (sintat). Aṭṭas n iwdan sřin asent deg isseggwusa iedun u farřen s beddu n řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiħ.

Řexxu aqqa tetwakemmeř tterjama tmun n “Řeahd n Jdid” wenni d řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiħ, aqqa-t d linjil imun. Awař ‘linjil’ ixs ad yini ‘řexbar ařebħan’. Di “Řeahd n jdid” nufa 27 n idlisen uca amezwura nsen d linjil s ufus n Matta, xenni linjil n Marku, linjil n Luqa u linjil n Yuḥanna. Nitni d arebea imeħdaren n Lmasiħ inni yuran marra min řrin u sřin zi tuddart n Yeccu Lmasiħ umi tuřa netta di ddunnit-a ařami řami itwaselleb u immut u itwassnekkar-d zeg imettinen uca itwassgaēed řar ujenna. Luka war iġi ak-d Yeccu maca yura marra min isřa xas s usettef. Yura eawed adlis wiss xemsa umi qqaren “Řexdayem n Imazanen”. Imazanen nitni d rrusul n Yeccu Lmasiħ uca awař ‘amazan’ d ij n wawař amaziř nican. Xenni awarni adlis n “Řexdayem n imazanen” aqqa din marra tibratin n umazan Bulus i tmesmunin (=lkanayis). Timesmunin nni d řyiġet n řxedmet i igga Arebbi s tbarreħt n Bulus i marra řegnus umi tuřa isafar řar jwayeh n Asiya (=Turkiya) d Lyunan ařami yiweđ řar Ruma am umeħbus n qayřar. řar uneggaru n “Řeahd n jdid” ad tafem tibratin n Yaēqub, umas n Yeccu, uřa d tnayen n tebratin n Buřrus d trřata n tebratin n Yuḥanna uřa d tabrat n Yahuda, umas n Yaēqub wenni d umas n Lmasiħ. řar uneggaru qaē aqqa din “Asargeb n Yeccu Lmasiħ i Yuḥanna”. Adlis-a ittarezzem aney tawwart řar min i řa yiři deg wussan ineggura xmi i d řa yas Lmasiħ.

“Řeahd n Jdid” (s 27 idlisen nnes) d “Řeahd Aqdim” (s 39 idlisen nnes) aqqa-ten d adlis d iġjen war izemmar ad itwayarz uca war din adlis nneđni i d aney immewcen maħend ad nessen marra min iġan i usenjem n bnadem. Adlis Iqeddsen wanita issawař aney x Lmasiħ zeg umezwaru ař aneggaru am mammec netta eawed d amezwaru d aneggaru n marra min iġan. Adlis Iqeddsen iqqar s uqemmum n Lmasiħ s yixef nnes “Necc d Alfa d Umega. d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeřřu”.

Řexxu umi tetwakemmeř tterjama n “Řeahd n Jdid”, nexs ad nwehheb marra asemřar d tessbiħ d uqadi i Arebbi s yisem n Yeccu Lmasiħ wenni i d aney iēawnen di řxedmet-a mani niweđ min tuřa war nettriji.

Xenni nttettar zi Arebbi maħend ad yarzem uřawen d řeeqeřat n marra wi i řa iřaren awařen n wedlis-a maħend ad issen mečař imřar ssirr n Arebbi di Sidi Yeccu Lmasiħ.

IMNAWAYEN (=awařen inni řmežna nsen d ijjen)

adlis (idlisen)	-	řectab (řectub)
akehhan (ikehhanen)	-	wenni ixeddmn di taddart n Arebbi
akud (ikuden)	-	ij n řqedd n řweqt
amazān (imazanen)	-	rřasul (rřusul)
ameddar (imeddaren)	-	řmaxřuq (řmaxřuqat)
amudar (imudar)	-	řhayawan (řhayawanat)
ameksa (imeksawen)	-	aniči (iničan)
amettiř (imettiřen)	-	anzi (inzan)
amezzuy (imezzuyen)	-	amejjun (imejjan)
amkacaf (imkacafen)	-	nnabi (lanbiya)
amnay (imnayen)	-	wenni ineddhen ayis
amsermad	-	amesyar (imesyar)
amusnaw (imusnawen)	-	lealim (leulama)
amsenjem	-	amsellek
amzarfu (imzurfa)	-	řqadı (řquđat)
asafar	-	amuddu
asebbab (isebbaben)	-	amenzi (imzenzan)
asebbih (isebbihēn)	-	izři (izřan) n usebbeh
asenjem	-	asellek
asinagug (isinagugen)	-	řmejmeē (řemjameē) n Wudayen
awař (awařen)	-	taguri (tigura)
axerdus (ixerdusen)	-	ifri (ifran)
aydud (iyduden)	-	cceeb (ccueub)
azref (izerfan)	-	řqanun (řqawanin)
aēaltar (iealtaren)	-	řmedbeh (řmedabiḥ)
aēuḡi	-	řēezz
bnadem (iwdan, midden)	-	afgan (ifganen)
ddunnit	-	amađal
iřes (n tmaziyt)	-	tutlayt (n tmazyt)
kacef - ikacef - ittkacaf	-	nabb, inabb, ittnabba
lhārḥ (lhuruf)	-	asekkil (isekkilen)
lhurriya	-	tiřelli
ljawab	-	tamwarrit
awařen iwezznen	-	anzi (inzan)
nniemet	-	ttisar, arđa
nnhar	-	ass (ussan)
nneṭq	-	agemmay
řebhar (řebhur) - řebhar amežyan	-	ill (ilalen) - ill agrakal
řeṭhic	-	arbie
řexyar	-	timtal
řearbun	-	ddiyyet
řēdu (řēdyan)	-	asengu (isenga)
simana (simanat)	-	imalass (imalassen)
ssiyasa	-	tasertit
ssuq (řeswaq)	-	agadaz (igadazen)
řšulṭa (řšulaṭat)	-	tanbađt (tinbađin)
tageldit (tigeldin)	-	lmamlaka (lmamlakat)
tajeḡidit (tijeḡidin)	-	lmalika
takehhant	-	řxedmet n ukehhan
tamesmunt (timesmunin)	-	lkaniset (lkanayis)
tameyra	-	řšabet
tasmuyi	-	tudart n isemyān d tesmuyi (řeubudiyya)
řqarn (řqurun)	-	ij n řmijař n řweqt n 100 iseggwusa
tamewci (timewca)	-	ariyalu (iriyaluten)
tanuwawac (nnuwawac)	-	ajejjig (ijejjigen)
tayri	-	řemhibbet, timexsa
tayarřt (tiyarřin)	-	ddbihet (ddbayeḥ)
tayuri	-	aseřmed (iseřmiden)
tazant	-	řxedmet n umazan
tiyit	-	řhikmet
trāřit	-	axraq
ttarix	-	amezzuy (imezzuyen)

LĤURUF (ISEKKILEN)

Aqqa din ca n lĥuruf s ict tneqqiĥt sadu nsen. Aqqa-ten d lĥuruf s ij n urekkez x nneĥq nsen. Ad newc ca n imedya:

ĥ - ĥenna niy ĥdam ċ - ċidd niy aċaċ ž - žži niy aźru
ț - ațtas niy țtarf ș - șuċ (amedya: "Ișuċ usemmiċ")

Mařa negga ict n tqebbart tamezyant x lĥarf (~), xenni lĥarf nni iffeĥ-d zi lĥarf 'l' zi jjiĥet n tajit nnes. S uyenni nzemmar ten nenĥeq ammu:

ř - řkas (ad t nenĥeq: 'řkas' niy 'lřkas')
ğ - ģiřet (ad t nenĥeq: 'đjiret' niy 'llilel')
č - ućma (ad t nenĥeq: 'utćma' niy 'ultćma')

Imedya n ca n lĥuruf inneċni:

c - macina niy tcamma ε - εemmarș niy εemmi niy εenři
ȣ - ȣar șșbeĥ niy ȣull ('goal') - di ca n idlisen inneċni itwari lĥarf-a am 'gh' - 'ghar'

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d iijen)

Yar uzeřmaċ ad tafed ict n lista n wawařen inni řmeena nsen eřaĥar d iijen Xmi i ya tyared zeg wedlis-a i iwdan inneċni tzemmarred ad tixċared zzaysen ĥima ad tessfehmed ktar min yuran. Mařa tufid awař 'rrasul' ihwen i inni ittesřan x wawař 'amazon', xenni tzemmarred ad tbeddřed awař nni elaĥsab lista-ya xmi i ya tyared zeg wedlis-a. Mařa ieejb ac 'uniči' ktar zeg 'umeksa', sexdem 'aniči' u mařa ieejb ac 'nnhar' ktar zeg 'wass', xenni sexdem 'nnhar'. Mintra cek war tbeddřed ca řmeena, maca tessed ad tessiwċed areqqas nican ȣar inneċni waha, aqqa man aya d lmlĥ.

LĤURUF IMEQQRANEN

Deg wedlis-s nuri marra ismawen n iwdan d řegnus niy n tneddad d tmura d iřsawen d imucan d iyezran d řebĥur s ij n lĥarf d ameqqran ȣar umezwaru nsen. Ammu i netteg s yisem n Arebbi d Yeccu Lmasiĥ d Arruĥ Iqeddsen. Zi jjiĥet isem n 'ibři's' negga it s ij n lĥarf d ameqqran ammu 'Cciťan' minzi di Tyunanit itwari isem-a uřa s ij n lĥarf ameqqran. Xenni aqqa din eawed ccwařen (cciťan s ij n lĥarf d amezyan) inni d ixeddamen n Cciťan ameqqran.

TIRA IMMEYŘEN

Mařa tufid tira immeyřen jar min yuran deg wedlis-a i war teġi jar teqbubin uřa nnebřa afessar ȣar sadu n tasna, aqqa-tt d awař niy ca n wawařen itwarnin ĥima ad tiři tiři n twinest nni cwayt ihwen nnebřa mma ad din yiři ubeddeř n řmeena.

TIRA d AGEEMMAY

D amezwaru ittxeș ad tessnem belli ntari 'nnek' deg wemcan n 'nnek'. Xenni 'řkas nnek' aqqa-t d 'řkas i cek'. Mařa tessed, tzemmarred ad t tneĥqed ammu: 'řkas nnek'. Ammu i ya tafed eawed 'ddunnit', maca mři tufid ad tinid 'ddunnect' uca ammu tzemmarred ad tegged ak-d wațtas n wawařen.

Tamesřact wiss tnayen d ta. Mařa tufid 'izra it' ad tinid 'izri t' niy 'inna as' ad tinid 'innas' niy 'inna yas'. Nessitim ad tfehmed ktar u ktar xmi i ȣa tdarrbed ixef nnek di tira d tiři n tmaziĥt.

Abaddun - Isem-a yusi-d zi tutlayt n teibranit uca ixs ad yini 'areyyeb' niy 'areddeğ'.

Alfa d Umega - Lħarf amezwaru d lħarf aneggaru n lħuruf n tutlayt tayunanit.

Akehhan (Ikehhanen) - Ikehhanen d inni tuḡa ixeddmen deg uqıđun (di řexřa) niy di taddart iqeddšen (di Urcalim) n Arebbi. Nitni tuḡa řarřen i lħayawanat inni itwaqeddmen am tıarřin (=ddbayeħ) i Arebbi elahřab tiweřřa n Arebbi i iġan di ttawrat n Musa. Marra ikehhanen n weydud n Israyil aqqa-ten zeg ayt n Lawi minzi Arebbi ixdar ayt n Lawi (ilawiyen) ĥima ad as iřin d ikehhanen sadu ttawrat. Azeġiř n ikehhanen tuḡa ittadeř řar uqeddas x uqeddas ict n twařa deg ussegwas waha ĥima ad d iđhar qibač i Arebbi maca war iġi nnebřa arucci n idammen minzi ttawrat teqqar aqqa war din bu weyřar n ddnub nnebřa arucci n idammen. Aqqa din ařřas n tmesřayin di ttawrat (xemsa n idlisen n Musa) tinni ittxeřřen i uqıđun iqeddšen d marra min dayes d řxedmet n ikehhanen d weebad i Arebbi. Xřar Tabrat i leibraniyyen 9 u 'Harun' d 'ilawiyen'.

Aqıđun iqeddšen - Arebbi yumur Musa maħend ad as igg ij n uqıđun di řexřa wenni tuḡa ineyyec Arebbi maħend ad dayes izdey di řwest n weydud nnes Israyil. Iquwwar as-d s ij n weřar n ict n tecdařt d tazirart tacemřač i yuyren jar ibilaren. Daxeř n weřar aqqa din řemrah. Yar zřat n řemrah itwagğ ij n ualřar n nnħas u awarni as ij n řbanyu i di ssirden ikehhanen ixef nsen elahřab tiweřřa n Arebbi. Yar đeffar n řemrah tuḡa din aqıđun iqeddšen. Aqıđun itwabđa s ij n warwaq deg uqeddas (řar zřat n uqıđun zřat arwaq) d uqeddas x uqeddas. Deg uqeddas tetwaf ict n řřabra ak-d weyřum n wesscan d řęendiř s seba n řefnarat d tmejmart n řebxur zřat aqeddes x uqeddes mani itwassars řřendud iqeddšen n řeahd i itwagğen jar Arebbi d weydud nnes Israyil. Di řřenduq nni itwaf dayes tnayen n teřwiħin n wezru, i xef tetwazemm ttawrat, uřa d tařřarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna' wenni d ayrum i iwdan zeg uřenna kuř ass min řa yekk weydud n Israyil tuḡa ittenneđ di řexřa n Sinayi. S man aya marra igga Arebbi s ufus n Musa ij n lmalat n tmesřayin tinni tuḡa ead innufaren. Aebad deg uqıđun tuḡa s ifassen n ikehhanen d imednab u s řiřarřin n lħayawanat i zřayes war nzemmar ad netwassesřeh ak-d Arebbi. Yeccu Lmasiř idweř řarney d akehhan d tařrařt nnebřa řebib qibač i Arebbi maħend ad zřayes netwassesřeh ak-d Arebbi ict n twařa i řebda. Xřar Tabrat i leibraniyyen 7, 8, 9 d 10.

Amazon - S teerabt qqaren as 'rrasal'

Amsfewwej - Amsfewwej netta d Arruħ Iqeddšen wenni tuḡa i zi iwaed Yeccu Lmasiř i imeđđaren nnes am inna "Xmi i d řa yas Umsfewwej, wenni řarwem-d i řa ssekkey zi Třabat, Arruħ n tidett i d yusin zi řar Třabat, xenni netta ad ayi iched. Ad tcehđem uřa d kenniw, minzi tuḡa kenniw akidi zeg umezwaru." (Yuř. 15:26,27; xřar eawed Yuř. 14:15-26; 16:5-15)

Asewjed (Ass n usewjed) - netta d ass qbeř wass n ssebt d řeid n izmar n Basxa (xřar 'řeid n Basxa') min di sswejdēn Wudayen macca, ssirden, yarđēn arruđ ittxeřřen i řeid.

Aseřđas - Aseřđas imsar mařa ij n bnađem itub u yumen di Lmasiř. řmumen n jdiđ ad iched x liman nnes, xenni ad d iħwa deg waman (=iřzar niy ij n řbanyu ameqqran), netta ak-d iijen nneđni niy ak-d ca n řmumenin (Mat. 28:18-20; Řex. 2:41; 8:26-40; 9:18; 10:44-48; 16:33; 1 Kur. 1:10-17). X uyenni neqqar belli netta itwassesřeř s waman. (Rum. 6:4; Řex. 16:31). Aseřđas war iġi d usenjem minzi bnađem ad itwassenjem s liman di Lmasiř waha (Afa. 2:8), maca aseřđas d čadēd i liman di Lmasiř.

Aysum (niy aksum) - Di řeahd n jdiđ nufa ařřas n twařawin awař 'aysum' umi řares 'řmeena' n ij n bnađem nnebřa Arebbi, nnebřa Arruħ n Arebbi, nnebřa Yeccu Lmasiř. Wa d 'bnađem amednub'. Řeeks n 'weysum' d netta d 'Arruħ n Arebbi'. Xřar Rum. 8:6-17.

Azalřar - Aalřar amecnaw ij n řřabra yueřan min xef twaqēddment řiřarřin i Arebbi umi qqaren s teerařt 'řmedbeh'. Aalřar tuḡa di řemrah zřat i uqıđun niy zřat i taddart iqeddšen u tuḡa ittetwabna zeg ukeccuđ n 'akasiya' (=ssant) iřeġřen s nnħas i war izemmar ad itwassecmeđ. Sadu ualřar saryen timessi u sennej x ualřar twammarsent řiřarřin ĥima ad iřint d ict n řefwaħet arđan i Arebbi. Xřar Ufı. 27:1-8; 38:1-7.

Beelzabul - Isem nneđni i Cčiťan niť i arrays n ccwaťen.

Fireun - Isem n řhakem n Miřra

Hades - Isem ayunani i řaxart niť i jahennama.

Harun - Umas n Musa wenni issiwřen ak-d Fireun amecnaw netta d uqemum n Musa. Harun idweř d arrays n ikehhanen d amezwaru uca itwaxřeq-d zeg ayt n Lawi. Xřar 'akehhan' d 'Ilawiyyen' d Ufř. 4:10-17; Ufř. 28:1; 29; Law. 8,9;

Hirmis d Zayus - Ismawen n ca n lařnam n Iyunaniyyen. Hirmus itwasemma 'Mirkuriyu' zeg Irumaniyyen (Xřar Řex. 14:12).

Ibrahim - Netta d babas n Iřhaq d Ismael. Iřhaq d mmis elahřab řwaed n Arebbi, maca Ismael netta d mmis zi tayya, war iři zi Sara tenni d tamyart nnes d tawrit n řwaed zi Arebbi akis. Iřhaq yeji-d Yaequb i zi d itwaxerřen 12 n iřenjiren nnes inni idewřen d 12 n tqebbař n Israyil. Ibrahim d Iřhaq d Yaequb nitni d řejdud n weydud n Israyil. Ibrahim tuřa iddar eřařař 1800 n iseggwusa qbeř twasit n Lmasiř řar ddunnit. Xřar Amz. 12-23; Yuh. 8:30-59; Rum. 4; Gal. 3; 4:21-31; Ebr. 11:8-19 u 'Israyil'.

Ifarisiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan aťas deg wussan n Yeccu Lmasiř. Nitni arnin aťas n řyuri d tweřřa i ttawrat n Arebbi. Tuřa Lmasiř ittwebbax iten aťas d ssibbet-a. Xřar Matta 15 d 23; Luka 11:37-54.

Iřaduqiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan aťas deg wussan n Yeccu Lmasiř. S řeeks n Ifarisiyyen nitni war yuminen ca di tnukra zi řmewt u di lmalakat d řaryařat. Xřar Mat. 22:23; Mar. 12:18; Luq. 20:27 u Řex. 23:6-8.

Ilawiyyen (Ayt n Lawi) - Lawi ijen zeg teneac n iřenjiren n Yaequb. Xřar eawed 'akehhan' d 'Harun' d Law. 3, 4.

Inikulayiten - nitni d iwdan inni ifřyen zeg webrid n liman di Lmasiř (Xřar Asa. 2:6; 2:15)

Israyil - Isem n jdid i iwca Arebbi i Yaequb awarni řami immney Yaequb ak-d lmalak n Arebbi s řiřet (Amz. 33:29). Řmeena n isem-a wanita netta 'Arebbi immney d řtwee inu'. Yaequb tuřa d mmis n Iřhaq. Xřar Amz. 32:22-32, 49; Rum. 9,10,11; Asa. 7:1-8.

Ieibraniyyen (Aeibrani) - Ibrahim itwasemma 'Ibrahim Aeibrani' deg wedlis Amezwaru 14:13. Nufa isem-a di řeahd n jdid i di teđa 'Tebrat i Ieibraniyyen'. Aqqa nitni d Udayen inni yumnen di Lmasiř uca nefhem belli Udayen řesben isem-a d isem n ccan i ixef nsen. Řařř n isem-a řares tasyunt ak-d ij n umyag ('řfierř') n Taerabt d Teibranit 'eabara' wenni řmecna nnes 'izwa'. Aqqa izwa weydud (=cceb) n Israyil zi Miřra řar tmurt n Kanean.

Lařnam - lařnam d 'irebbiten' n ukeccuđ niť n wureř niť n ict n řhajet nneđni.

Lmasiř - Isem wanita ixs ad yini 'Amedhun'. Awař ayunani iqqar 'Xristus'. Zic, řami tuřa Arebbi ixđar ij n umkacaf niť ajeřiđ niť ij n ukehhan i taddart nnes, iji it ad itwadhen zeg ij n umkacaf. Adhan-a tuřa isscen i iwdan belli Arebbi aqqa ixđar aryaz-a i ict n řxedmet d tameqqrant. Ayduđ (=cceb) n Israyil tuřa ittraja Lmasiř elahřab min d asen nnan imkacafen n zic. Asitem nsen, aqqa Lmasiř ad d yas, tuřa imeqqar deg wussan n řřukm n Irumaniyyen inni ieefsen x weydud n Israyil u x marra iyduđen (=ccueub) n ddunnit.

Mamun (Řmamun) - Isem wanita řares ict n tesyunt ak-d 'tineacin' niť aqarri nsent di tudart n bnadem. Yeccu iqqar: "Kenniw war tzeummarem ad txdmem i Arebbi d 'Mamun'" (Mat. 6:24) uřa "X uyenni mařa war teğim d imtiqqan di min iğan n 'řmamun' ayeccac, wi daywem i řa ittiqqen di min iğan d tidett?" (Luk. 16:11). Xřar eawed Luk. 16:9,13.

Manna - Manna d ařrum i d iwdan zeg uřenna kuř ass. Marra Israyiliyyen ccin zřayes umi nnđen di řexřa awarni řami řřen zi Miřra ař ass umi udfen řar tmurt n Kanean. Arebin n iseggwusa tuřa teleen u zedyen di řexřa. Marra iseggwusa-ya Arebbi iwca asen ařrum kuř ass ammu (Ufř. 16).

Mmis n bnadem - Amkacaf Danyal iwca i Lmasih isem-a. Xzar Danyal 7:13-14,27; Mat. 17:21-37.

Mmis n Dawud - Udayen semman Lmasih wenni ttrajan s isem-a minzi řectab iqeddsen iqqar belli Lmasih ad iffeý zeg ayt n ujeđid Dawud. Xzar 2 Sam. 7:12-16; Ica. 11:1-3; 16:5; Irm. 30:3-24; Rut. 4:13,14,17,21,22; 1 Imz. 17:11; Mat. 21:9.

Nniemet - Awar 'nniemet' d řeahd n jdid war ixs ad yini 'ayrum' maca ixs ad yini 'ttisar' niý 'arđa'. Mařa nenna 'nniemet n Arebbi ad řarney tiři', nexs ad nini, aqqa dayney mmezri mařend arđa n Arebbi ad řarney yiři, waxxa war nesdiheğ ca arđa nnes, minzi neccin d imednab am Adam.

Řejdud n Wudayen - Aqqa d Ibrahim d Iřhaq d Yaequb inni iksin řwueud n Arebbi belli ayt n Ibrahim (elařsab řwaed) ad dewřen ij n řgens imyar ařtas i zzayes i ya ibarek Arebbi marra řegnus n tmutrt. Xzar Luk. 20:37-38; Yuh. 8:30-59.

Řqendiř (n Wudayen) - Řqendiř-a tuya immars deg wezyen amezwaru n uqıđun iqeddsen zcat i arwaq uca qqaren as 'aqeddas'. Yares sebea n řefnarat i yareqqen řebda s zzeet n zziťun iřfan min ya yekk uqıđun ibedd. Xzar Amz. 25:31-40; 27:20-21 u Asa. 1:9-20.

Řeid n Basxa - Deg wussan umi issuffey Arebbi řgens nnes Israyil zi Miřra yumur iten mařend ad yarsen ij n izmar di tudrin nsen, ad meshen idammen nnes řar řtarf n tewwart mařend lmalak n uhellek wenni i řa inyen marra imenza n iřenjiren n Miřra (man aya d řjriřect wiss eeca n Arebbi x Miřriyyen), war ineqq ca iřenjiren n Israyiliyyen. Xzar Ufý. 12. U ammu i imsar d řiřet i di mmuten marra imenza n Miřra, iffeý řgens n Israyil zi Miřra ak-d marra imenza n iřenjiren nnes inni itwařsaren s idammen n izmar. Idammen n Lmasih dewřen aney-d d asenjem i kuř ijjen wenni zzayes i řa yammen.

Řeid n weyrum nnebřa antun - Arebbi yumur i weydud nnes Israyil mařend ad eeyyden řeid-a deyya awarni i řeid n Basxa. Di sebea n wussan n řeid-a war tetten ca ayrum s wentun, maca ad tt ccen nnebřa antun. Antun netta d ict n tteřwirt n dđanb. Wenni tuya iffeý zi Miřra war izemmar ad yecc ead ayrum s wentun uca wenni i řa iffeý zi dđnub war izemmar ad yecc ead ayrum n dđnub. Xzar Amz. 13:1-10.

Řeid n Xemsin - Řeid-a n Israyiliyyen imsar xemsin n wussan awarni i řeid n Basxa. Řeid-a aqqa-t d řeid n řřabet n yirden. Xzar Law. 23:15-21. Řami d ihwa Arruř Iqeddsen zeg ujenna uca yudef deg wuřawen n imeřđaren n Lmasih (Řex. 2:1-4), tuya Udayen tteeyyaden řeid-a uca ammu i nessen belli Arruř ihwa-d xemsin n wussan awarni i Basxa i tuya imsaren deyya awarni ass min di immut Lmasih x řřalib.

Řeid n ureqqee d weđdar n taddart iqeddsen - Xzar Yuh. 10:22. Řeid-a imsar d řmecta u tuya řmijař nnes tmenya n wussan i di ttfekkaren Wudayen deg ureqqee (=aedar) n taddart iqeddsen zi jdid s Yahuda Amakkabayi deg useggwas 164 qbeř Lmasih.

Samariya - Iwdan n Samariya war řin ca d Udayen maca udfen řar din zi barra. Tuya din ředawet ařtas řar Wudayen d Isamariyyen. Xzar Luk. 9:51-56; 10:25-37; Yuh. 4:1-42; Řex. 8:4-25.

Sidi - Isem-a yus-d zeg ij n wawař ayunani 'Kuriyus', min ixs ad yini 'Sidi' niý 'Mas'. Imeřđaren n Lmasih řařan as s uweqqar 'Sidi'. Awar 'Sidi' yares eawed ij n řmeena yueřan umi ittceyyar řar Arebbi s yixef nnes am Bab n marra min iřan. Ammu neqqar 'Sidi Arebbi' min ixs ad yini belli Arebbi aqqa netta d Bab n marra u x marra .

Sudum d Gumurra - Ntayan n tneddad yareddę itent Arebbi deg wussan n Lut, ayyaw n Ibrahim. Arebbi issenjem Lut d ntayan n řenjinirin nnes zi tmesi d řecbareyyet i iwdan x tneddad nni. Tamyart n Lut temmut umi texzar řar đeffar xmi arewřen zi tendint, tteřřar, tedweř d ij n ubilar n tmeřařt. Xzar Amz. 19.

Ssebt (Ass n ssebt) - Arebbi yareyyeř deg wass n ssebt zi marra řexdayem i igga umi igga ijenwan d dđunnit deg umezwaru. S ttawrat yumur Arebbi i weydud (=cceeb) nnes Israyil mařend ad weqqaren ass n ssebt am ij n wass n ureyyeř i řebda. Xzar Amz. 2:2,3; Ufý. 20:8-11; 31:12-17; Law. 23:1-3; Tiř. 5:12-15.

Sunhidrin - Lmehkama tameqqrant n Wudayen dayes sebein n imeqqranen d imyaren n řgens uca azeřif n ikehhanen netta d arrays n wegraw. Irumaniyyen jjin ten ad řekmen x tmesřayin n Wudayen u tuya řarsen ij n uqarri imyar di řgens. Sunhidrin iřkem x Yeccu s řřukm n řmwet nnebra mma ad afen uřa d ij n uřřem i issdaheřen řřukm-a. Mat. 26:57-68; Mar. 14:53-65; Luk. 22:63-71.

řřalib - Tuya řmwet x řřalib ij n řeiqab n Irumaniyyen i ibarraniyyen mařend ad ten ssięęweden ařřas. Tuya řeiqab-a yewear ař řřarř minzi ticti n řweqt ař i řa temsar řmwet d tazirart ařřas. Mat. 27:33-44; Mar. 15:22-32; Luk. 23:33-43; Yuh. 19:16-37.

řřenduq iqeddsen n řeahd - řřenduq-a tuya deg uqeddas x uqeddas uca twafen dayes tnayen n teřwiřin n wezru i xef tetwazemm ttawrat uřa d tayyarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna'. X tqebbart nnes bedden tnayen n 'xirubin' inni d imeddaren am lmalakat inni s ifriwen nsen ssduřyen taqebbart uca xezřaren řar tqebbart. řřar Ufř. 37:1-9.

Yeccu - Qqaren as s teibranit 'Yacue' u s tgrigit 'Yesus'. Isem-a ixs ad yini 'Arebbi d asenjem' niy 'Arebbi issenjem'. řřar Mat. 1:21; Luk. 1:33-35.

Tagelda - Awař-a ixs ad yini 'tizemmar igellden' niy 'řřuřta igellden'. Wenni ięan d ajeęid x ij n tmurt aqqa netta iřřef 'tagelda' x tmurt nni, min ixs ad yini aqqa řares řřuřta igellden x tmurt, izemmar ad yumur marra imezday n tmurt nni elahsab řřanun n tmurt.

Takehhant - řřxedmet n ukehhan. řřar 'akehhan'.

Tamejmart n řebxur - Tamejmart n řebxur n wurey tuya zzat arwaq deg uqidun iqeddsen i zzayes tessgaęeed ict n řefwařet n řebxur tařebřant i arđa i Arebbi (řřar Ufř. 30:1-10; Asa. 8:3-5)

Tamesmunt - Nettat d lkaniset n Lmasiř. Marra mani i řa munen řmumenin di Lmasiř řima ad as eebdden, aqqa din temsar ict n tmesmunt deg yisem n Lmasiř. Eawed marra řmumenin jjięie tteęęen arrimet nnes tenni ięan zi Arruř uca ammu nitni d tamesmunt nnes niy lkaniset nnes i war ięan waha mani mma munen lmasiřiyyen maca tamesmunt eawed d marra řmumenin di Lmasiř i ięan řexxu uca tuya-ten idennař uca ad din iřin tiwecca. řřar Kul. 1:15-20; 1 Kur. 12.

Taqeddast - Wenni ięan d amqeddas aqqa dayes taqeddast war dayes bu ddanb. S tidett myř Arebbi war dayes uřa d ict n jjuret n ddanb. Taqeddast nnes war řares bu umezwat d uneggar, aqqa tekmeř. Umi Lmasiř izeddey deg wuř n bnadem s liman dayes, xenni ad tiři taqeddast n Arebbi d bnadem nni wenni yumen. Ead ittuxeř as ad tedweř taqeddast n Lmasiř i izeddey dayes řar marra tudart nnes min řa yekk iddar di ddunnit-a. Nřaya abrid řar taqeddast ktar s wawař 'tuqeddsi' i imsaren xmi ndarreb ixef nney mařend ad nedweř di řřiffet n Lmasiř. řřar Ebr. 12:14; 1 Buř. 1:15; Asa. 4:8.

Tasegda - Nessen belli Ibrahim yumen zi Arebbi uca Arebbi iřesb as t-id d tasegda (řřar Rum. 4). Wanita ixs ad ini belli Arebbi iřseb Ibrahim d ij n bnadem nican zzat i uyembub nnes. Man aya war ięi minzi Ibrahim war ixři ca, maca minzi yumen di min tuya d as iwaed Arebbi. S uyenni nzemmar ad nini belli 'Arebbi isseęęed Ibrahim s liman', war ięi s řexdayem.

Tazant - řřxedmet n umazan. řřar 'amazan'.

Ttawrat - Ttawrat temmewc i Musa. Itwassgaęeed Musa řar Arebbi d weyduđ nnes Israyil s teneac n tqebbař nnes inni ifřen zi Miřra uca řřen ttawrat n Arebbi deg wedrat n Sinayi. Awař 'ttawrat' ssimant nnes ixs ad yini 'tařuri' niy 'aseřmed', aqqa-tt d tařuri n Arebbi i weyduđ nnes, mammec d as i řa eebdden u mammec i řa ddaren arendad uyembub nnes. Di řeahd aqdim n wedliř iqeddsen nufa xems idlisen n Musa inni ięan d ttawrat n Arebbi i weyduđ (=cceb) nnes. řřar Ufř. 19, 20.

Tuqeddsi - Wenni idewřen d amqeddas aqqa netta deg webrid řar taqeddast ktar. řřar 'taqeddast'. řřar Rum 6:19, 22; Ebr. 12:14.

ŘEQYAS d ŘWUZENAT d TINEACIN

ŘEQYAS n TZUGGART d TIŘU d ŘUEŘA d WAĖAY			
s Tarifit	s Tyunanit	řqedd	idlis, udem, leadad
uyiř (iyağen)	'pixus' (πιχυσ)	46-55 cm	Mat. 6:27; Luk. 12:25; Yuh. 21:8; Asa. 21:17
mayl	'milyun' (μιλιον)	1478, ⁵ mitru	Mat. 5:41
astadi (istadiyyen)	'stadiyun' (σταδιον)	185 mitru	Mat. 14:21; Luk. 24:13; Yuh. 6:19; 11:18; Asa. 14:20; 21:16
tiddi (tiddiwin)	'orgiya' (οργια)	1,85 mitru	Řex. 27:28
ŘEQYAS n WAMAN d IMENDI d ZZEET			
ağarrař (iğarrafen)	'xistus' (ξεστης)	0,55 litru	Mar. 7:4,8
řmud (řemdud)	'mudiyus' (μοδιος)	8,75 litru	Mat. 5:15; Mar. 4:21; Luk. 11:33
řmud (řemdud)	'satun' (σατον)	13 litru	Mat. 13:33; Luk. 13:21
amitrit (imitriten)	'mitritis' (μετρητης)	39,4 litru	Yuh. 2:6
taxancet n yirden	'kurus' (κορους)	394 litru	Řiz. 45:11,14; Luk. 16:7
řmud (řemdud)	'xuyniks' (χοινικες)	1,1 litru	Asa. 6:6
abidaw (ibidawen)	'batus' (βατους)	39,4 litru	Luk. 16:6
ŘWUZENAT			
arđeř	'litra' (λιτρα)	327, ⁵ gram	Yuh. 12:3; 19:39
'talent'	'talentiyayus' (ταλαντιαίος)	20-40 kilu	Asa. 16:21
TINEACIN			
n Wudayen	n Iyunaniyyen	n Irumaniyyen	ass-a (2009)
1 'lebta' (ařuldi n nnhas) Mar. 12,42; Luk. 12:59; 21:2		azyen kwadrant	1 dirham
2 'lebta'		1 kwadrant (ařuldi n nnhas) Mat. 5:26; Mar. 12:42	2,5 dirham
		1 ařuldi (pinning) ('assariyun' n nnhas) Mat. 10:29; Luk. 12:6	9 dirham
	1 draxma (ařuldi n nnuqart) Luk. 15:8	1 ddinar	145 dirham
	dubel n draxma (2 draxma) (=đđariba i taddart iqeddsen) Ufř. 30:11-16; Mat. 17:24	2 ddinar	290 dirham
	1 statir (=4 draxma) Mat. 26:15; 27:3,5-9	4 ddinar	580 dirham
	1 ařđeř (=100 draxma) 'mina' n nnuqart - Luk. 19:13-25	100 ddinar	14500 dirham
	1 talent Mat. 18:24; 25:15-28	58-80 ařđeř n wureğ niğ nnuqart	870.000 dirham

TKARÐA n ISRAYIL deg wussan n YECCU LMASIÐ

